

aluminij

Glasilo delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Potrebno je vztrajati

V okviru svojega programa obiskov v ptujski občini, se je četrtega oktobra mudil pri nas Sergej Kraigher, član predsedstva SFRJ. Z njim sta bila Lidija Šentjurs, članica sveta federacije in Milan Knežević, republiški sekretar za kmetijstvo.

Ogledali so si proizvodne prostore v glinici, elektrolizi in novi livarni, nato pa se je Sergej Kraigher sestal z našimi vodilnimi in družbenopolitičnimi delavci. Seznanili so ga z uspehi naše delovne organizacije in problemi, s katerimi se zadnje čase vse pogosteje srečujemo.

Tovariš Kraigher je povedal, da je potrebno vztrajati. Kljub težavam smo naredili veliko. Pred desetimi leti, ko je bil pri nas, je poudaril, smo imeli kup problemov z združevanjem v SOZD. Tega zdaj imamo, dohodkovno smo trdno povezani in to v tem trenutku pomeni veliko.

Odprtost, ne zapiranje za lastne plotove, trdna dohodkovna povezanost in prodoren nastop na tujem tržišču, to je tisto, kar zagotavlja eksistenco in možnost za dobro gospodarjenje.

V trenutnem gospodarskem položaju ne moremo pričakovati pomoči od drugod, potrebno se je opreti na lastne sile. Res, da smo potrebni modernizacije, ampak v takem obsegu kot smo načrtovali, še ne gre. Potrebno je delati tako, da bomo iz obstoječih naprav dobili največ, kar se da.

Zanimivo je pri nas zasledovati žilavost in prilagodljivost razmeram, ko smo po obdobju zaprtosti in tudi samozadovoljstva, tako je dejal tov. Kraigher, vendarle pripravljene prilagoditi se realnosti.

»Kmalu bo prišel čas, ko bodo prišli k vam gledat, kako se vi kot staro podjetje vendarle obdržite na površju in uspešno delate,« je med drugim dejal tov. Kraigher in zaključil: »Potrebno je vztrajati! Vaše izkušnje in rezultati kažejo, da na tej osnovi v sozdu gradite naprej.«

Sergej Kraigher, član predsedstva SFRJ na obisku v TGA

Pri ogledu glinice

Izvoz in proizvodnja artiklov za sigurni življenjski standard, to je v tem trenutku najpomembnejše

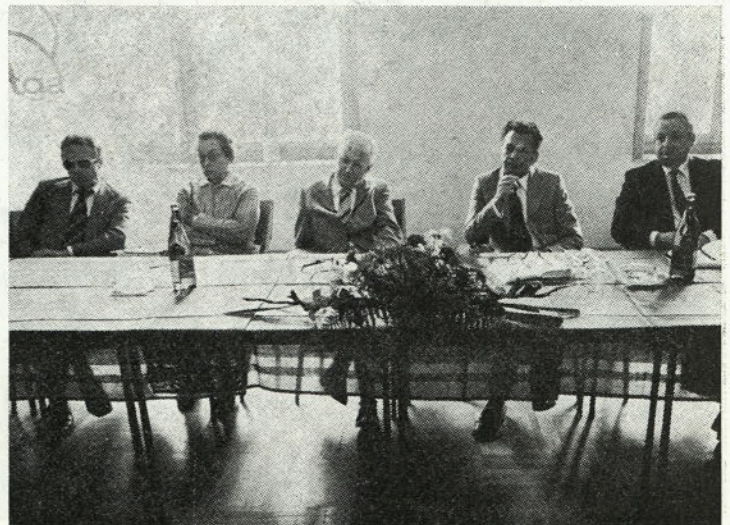
Pri ogledu aluminija

Na razgovoru s predstavniki vodstva družbenopolitičnih organizacij sozda

10. kongres Zveze sindikatov Slovenije

S plenarno sejo v sredo, 13. oktobra, se je v Ljubljani končal 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. 768 delegatov je obogateno z novimi spoznanji odšlo v svoja delovna okolja, kjer bodo pričeli delo, ki bo temeljilo na sklepih, ki so jih sprejeli na tem zboru delavcev. V torek so delegati ves dan delali v petih komisijah, kjer je 246 delegatov in gostov spregovorilo o težavah, uspehih in prihodnjih nalogah. Največji poudarek so dali prav slednjemu, saj je izhod iz sedanjih težav v iskanju novih, učinkovitejših poti — v izvozni usmeritvi; in razpravljali so v imenu delavcev, ki so jih zastopali, izrazili pripravljenost, da po novi poti zakorakajo in se še aktivneje spoprimejo s težavami, ki bi se postavile prednje.

Odpravimo svoje slabosti

Lahko bi rekli, da je že skoraj odveč vedno in vedno govoriti o naši odgovornosti, o odpravi naših slabosti, ki so prisotne ob vsakem našem koraku. Že nešteto krat smo na raznih sestankih, sejah, zborih delavcev in podobno govorili o raznih pomanjkljivostih, o varčevanju z materialom in surovinami, o delovni disciplini, o našem odnosu do družbene lastnine in tako dalje. Toda vsa dosedanja praksa nam je dokazala, da nismo na vse to preveč reagirali, kot da se sploh ne zavedamo stanja v katerem smo. Mislim, da je čas brezskrbnega lagodja, ko smo bili navajeni dobivati plačo ne glede na rezultate dela, za nami in da je skrajni in to zares skrajni čas, da se streznimo, kot temu lahko rečemo. Časi, ko smo mnoge probleme za reševanje kaj radi prepuščali drugim so že davno za nami in čas je, da to resnično spoznamo. Nič ni težko nanižati dovolj otipljivih dokazov za tako našo malomarnost in slab odnos do vsega kar pač (vsaj tako menim) smatramo, da ni naše, da je družbeno, ali saj je to tovarniško in ne moje! Da je še mnogokje tako kot je bilo nekoč, je moč videti na vsakem koraku, če greš bodisi v tem alj onem obratu ne glede v katerem tozdu in vidiš vsepovsod ležati še razne uporabne vijake, tesnila, brtvene vrvice za brtvenje črpalk in ventilov, raznih klinastih jermenov (za katere je še posebno kritično), pa razna maziva, ki so nepokrita v prahu in mešana z raznimi odpadki. Še mnogokrat je potrebno opozarjati na mnoge luči, ki gorijo po nepotrebem, da teče voda iz pip tudi po nepotrebem,

da se mnogokje vrtijo elektromotorji — prav tako po nepotrebem, mnoga mešala se vrtijo, čeprav so rezervoarji še prazni, da se še kako razsipava pri polnjenju glinice, da uhaja para na raznih mestih tudi zelo po nepotrebem. Tu prav pri pari bi še omenil to, da ponekod uhaja para kar skozi kanale, okna pa so prav tam na široko odprta podnevi in ponoči (čeprav bi le-ta morala biti takrat, ko ni nikogar tam po vseh pravih zaprtja), da se mnoge dragocene tudi uvožene surovine razmetavajo ter še in še. Seveda je to le delček iz mozaika našega neodgovornega obnašanja do družbene lastnine, kajti pri mnogih še vedno prevladuje miselnost, da je to za tako podjetje kot je TGA prava malenkost. Na pogled bi morda tako tudi izgledalo, toda v stvarnosti pa je slika povsem drugačna. Ne gre vedno le ponavljati o naši težki gospodarski situaciji, ki jo izredno krepko občutimo tudi mi, toda kot je videti je še kako potrebno prav o tem največ razpravljati in nenehno opozarjati na vse nepravilnosti, ki jih kar pred svojim nosom ne vidimo oz., če bi hotel biti konkretnjši, jih enostavno nočemo videti. Kolikokrat pride do tudi namernega uničevanja raznega delovnega orodja, pa nikoli ni moč najti krivca, ker ga nihče noče oz. ga zaradi morebitne zamere ne želi pokazati. Ne zavedamo se, da s takimi potezami največ škodujemo sami sebi, da so prizadeti tisti, ki so pridni in ki se zavedajo sedanjega stanja. Skrivanje takih in podobnih primerov je skrajno škodljivo in ruši našo homogenost kolektiva. Če bi si sleherni

izmed nas znal to zračunati, bi videl v kakšne milijonske številke vse to prihaja, in če bi se pri vsem še zavedal, da je v vsem tem vloženi tudi njegov denar oziroma trud, potem bi brez dvoma marsikateri ravnal povsem drugače. Vzemimo primer, da pride do prelitja mazuta v kalcinaciji, pa ni več najti krivca, čeprav se točno ve, da lahko izhaja izključno samo iz tiste sredine ljudi, ki tam delajo in tudi tistih, ki delo nadzorujejo. Kakšna je naša malomarnost najpokaže tudi sledeči primer, ki se je najbolj izrazil oz. prišel do svojega pravega izraza v kalcinaciji glinice pri proizvodnji specialne glinice za Ruše in Aradeolovca, ko je bilo potrebno glico za potrebe elektroliz vleči tudi iz prvega silosa s puhalko. In kaj se je dogajalo? V tem silosu je bilo polno raznih železnih odpadkov — predvsem vijakov, ki pa največ pridejo pri popravljenih polžev v skladišču glinice. Kdo jih je spravil v silos? Tisti, ki posluhuje te naprave prav gotovo ne, ker se zaveda, kaj ga čaka pri praznjenju silosa! Ko smo iz tega silosa črpali glinico nam je puhalka v eni izmenici zaglavila tudi osemkrat in to celo tako, da smo morali z varilnim aparatom te zaglavljene vijake rezati iz zaglavljene polže, pri čemer smo si mnogokrat tudi sposojevali varilne aparate v livarni, ko so nam tisti tovariši s polnim razumevanjem šli na roko in nam pomagali, zavedajoč se, da delamo vsi za naš skupni interes in cilj. To vse pa le kaže na malomarnost, ki se nikakor ne bi smela ponoviti in priti več do takih zadev, ki pomenijo tudi zaštoje, saj je celo tu in tam zara-

di tega zmanjkalo glinice za elektrolizo. Tisti, ki bodo oz. delajo na popravljenih teh napravah, bodo morali biti mnogo bolj pazljivi, saj je tudi njihov dinar prišel od tu. Če bi to bil tu in tam kakšen vijak, bi lahko rekli, da je prišel v silos po nekem naključju, če pa je teh v samo eni izmeni tudi po osem in več, to potem ni več nobeno naključje, ampak čista malomarnost, če še ne tudi kaj več! Dogodilo se je že večkrat tudi to, da smo koga tovariško opozarjali na napake, pa je bil užaljen, jezen in zgodilo se je celo, da ti je zabrusil »Ti se brigaj za svoje delo, mene pa lepo pusti pri miru, ker ti z menoj nimaš kaj opraviti! Morda! Toda v takih primerih imamo opraviti eden z drugim in moramo vzeti kakšno tako opozorilo za dobronamerno, saj lahko pride da določenih zadev tudi po nekrivdi nekoga — povsem slučajno. Tukaj bi torej moralo biti poleg naše zavesti več samokritičnosti in da bi taka opozorila, ki so v našo skupno korist pa le vzeli za dobronamena in umestna!

Nanizal sem le delček tistega, čemur smo prisotni vsak delovni dan na svojih delovnih mestih. Res je tudi, da kaj radi vidimo nekaj več pred drugim kot pa pred svojim pragom, toda če vse to obojestransko razumno upoštevamo, smo napravili tudi v tej smeri še kako korak naprej tako v naših stabilizacijskih prizadevanjih, kot pri ublaževanju našega težkega gospodarskega stanja, ki ga tudi z marljivim delom lahko omilimo!

France MEŠKO

Za večjo aktivnost v vrstah članov ZK

Čeprav smo že mnogokrat pisali o tem, kakšna aktivnost mora biti v vrstah članov ZK, pa ni niti malo odveč pisati tudi tokrat. V zadnjem času je bilo več sestankov članstva v OO ZK v TOZD na katerih so predvsem razpravljali o akciji NNNP 82' ki je med tem, ko boste brali ta sestavek že za nami in tako že veste tudi za oceno samega poteka te akcije, ki je bila v DO in v krajevni skupnosti. Tako so tudi člani OO ZK v TOZD Tovarna glinice na svojem rednem sestanku razpravljali o raznih akcijah članov OO ZK, med katerimi je bila tudi razprava in sprejetje oziroma potrditev programa idejnopolitičnega dela članov OO ZK v vseh TOZD in DSSS za leto 1982/83. V razpravi so člani poudarili nujnost takega idejnopolitičnega dela, saj bodo na raznih predavanjih, ki bi naj bila vsak mesec vse tja do aprila prihodnjega leta in na katerih bodo

predavali najbolj vidni ter aktivni družbenopolitični delavci iz občine in iz regije ter celo iz vrst CK ZKS. Same teme so tako življenjske, da jih bodo brez dvoma z zanimanjem poslušali komunisti, saj jim bodo razne teze in misli iz teh predavanj služile kot konkreten priročnik pri njihovem vsakdanjem delu tako v DO kot tudi v krajevni skupnosti — skratka v okoljih, v katerih člani ZK največ živijo in tudi delujejo. Poleg tega pa so se člani ZK v glinici dogovorili tudi še za nekatere druge oblike idejnopolitičnega izobraževanja v svoji TOZD, saj bodo konkretno razpravljali o določenih konkretnih problemih svoje TOZD v okviru DO in SOZD. Problemi so raznoliki, pa jih je zato tudi treba obravnavati v tistih sredinah, v katerih se pojavljajo. Mnogi člani so tudi menili, da so nekateri komunisti preveč pasivni in da bo potrebno prav taki

pasivnosti napraviti čimprej konec. Ni namreč vseeno, kako na komuniste in njihovo aktivnost gledajo tisti, ki niso člani ZK, pa so zelo dobri delavci in aktivisti bodisi v samem tozdu ali DO ter predvsem v krajevni skupnosti, kjer bi se prav delo in aktivnost članov ZK morala najbolj izraziti ter priti do svoje prave veljave. Ko so razpravljali o oceni dela komunistov v samoupravnih organih tozda, je med drugim prav tako prevladovalo, da sicer komunisti niso zatajili, da so pa še vseeno mnogokrat premalo odločni pri sprejemanju raznih sklepov ter podobno. Poseben problem je tudi delovanje komunistov v raznih SIS ter ostalih družbenopolitičnih skupnostih, saj dosedaj še ni bilo zadostnega pregleda in evidence o udeležbi in predvsem aktivni dejavnosti članov raznih delegacij in podobno. Kot pa je bilo razumeti iz same razprave

sekretarja OO ZK v TOZD Tovarna glinice pa se tudi v tej smeri zadeve urejajo in bo v bodoče iz vseh sredin kjer komunisti iz tega tozda delajo prihajal seznan tistih, ki se aktivno udeležujejo sej in skupščin, kot tudi tistih, ki so dosedaj bili le na papirju kot formalni delegati, brez udeležbe in prave aktivnosti. In prav zato menim, da je le zares dokončno prišel čas, ko bo potrebno pregledati delo vseh komunistov oziroma o njihovi aktivnosti tam, kjer živijo oziroma preživijo največji del svojega časa po končanem delu. Glede na trenutno naše stanje in težke razmere v našem gospodarstvu, bodo prav komunisti morali biti tisti, ki bodo s svojim vzgledom dokazali svojo vrednost in kvaliteto, ne pa obratno. Ko so mnogokrat morali drugi kazati članom (mislim nekaterim) ZK, kako se je treba danes obnašati in

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob spominu na najdražje

Prvi november. Dan mrtvih je. Pokopališča so polna cvetočih krizantem, med cvetjem pa se prižgajo, gorijo in ugašajo svečke. To je pravo morje migljajočih lučk. Kot človeška življenja! Kakšna primerjava! Toda vendar ima kanček logike v sebi: tisoče življenj se vsak dan prižge in tudi ugasne. Nekatera takoj ugasnejo, druga pa se nikoli ne prižgo. Tista, ki jih je izbrala narava, pa svetijo, toda ko pride njihov čas, vsako ugasne. Kot sveče! Nekateri gorijo z močnim dolgim plamenom, plamen drugih pa je spet slaboten in kratek. Da ugasnejo, je za nekatere dovolj že mala sapica, drugim ugasne plamen le močan veter. Kot pri ljudeh! Nekateri ljudje preživijo svoje življenje skoraj neopazno, brez pretresov in tako po navadi tudi umrejo. Drugi spet živijo burno, veselo, hrupno in tako po navadi tudi umirajo. Stara ljudska modrost pravi, da ljudje umirajo tako, kot so živeli.

V smrti so ljudje združeni. Grob je za vse enak. Toda ali je to tudi res? Nekateri grobovi so veliki, razkošni, marmor in mnogo cvetja ter svečk — na drugi strani pa so ob njih grobovi, skromni in zapuščeni, da postane človeku težko pri srcu, ko jih gleda. Ali ima človeško življenje zares tako nizko ceno? Ali je eno življenje zares toliko več vredno od drugega? Pa saj je to prizor iz naše vsakdanjosti. Na eni strani razkošje, na drugi pa beda, pomanjkanje in glad. Toda zakaj razlika tudi še po smrti? S čim si človek pravzaprav lahko zasluži lep in urejen grob? Z delom, z dobrimi dejanji, ki se jih

ljudje bolj spominjajo kot človeka. Toda, saj to vedno ne drži! Nekateri so v življenju naredili mnogo dobrega. Da, celo življenje so žrtvovali za dobro drugih. Pa se to vendar ne vidi na njihovih grobovih. Zakaj? Ker pač živi prehitro pozabljajo na vse dobro, kar so naredili pokojni.

Na pokopališče se zliva reka ljudi. Zenske, moški, otroci, prazne oblečeni ljudje — ljudje svečanih obrazov, ki gredo h grobovom, da se bodo spomnili mrtvih, svojih dragih, da bodo počastili njihov spomin.

Med grobovi počasi hodi stara ženica. Drsajoč in utrujen je njen korak, ustavi se pri skupnem grobu padlih partizanov. Stara ženica je to, oblečena je v črno. Zgarane so njene roke, njen obraz je ves zguban. V teh губah pa se zrcali trpljenje. Trpljenje, ki ga je v starkin obraz vrezalo življenje.

Starka odpre s tresočimi rokami oguljeno črno torbico. Iz nje pa vzame štiri svečke in jih prižge na partizanskem grobu. Zelo svečano je to njeno opravilo, pravi obred. Kako bi ne bilo svečano in seveda žalostno, če ne bi prižgala teh svečk svojemu možu in trem sinovom. To dela na dan mrtvih že sedemintrideset let. Žalostna je njena zgodba. Res prava zgodba, ki jo je pisalo življenje, ki je za njo bilo kruto in neizprosno.

Toda nekoč je bila tudi ona srečna. Imela je moža in tri krepke, zdrave fante. Potem je prišla vojna in z njo tudi začetek njenega trpljenja. Njen mož in sinovi so vzeli v roke puške in se borili proti tujcem, ki so vdrl v našo domovino. Vojna je minila in prišla svoboda. Tudi ona jo je dočakala. Mož in sinovi pa niso dočakali tega veselega trenutka. Žena je nekaj časa pričakovala njihovo vrnitev, ko pa je spoznala, da je vsako pričakanje zaman, se je odela v črno. Nikogar ni bilo, ki bi ji ve-

del povedati, kje je njihov grob. In tako odtlej starka vsako leto na dan mrtvih prižge štiri svečke na skupnem grobu padlih partizanov.

In koliko je danes v svetu žal takšnih skupnih grobov in koliko je takih ljudi, ki ne bodo nikoli v grobu. Zastrahujoča oborožitev in brezsmiselna vojna zahtevata svoje. Tudi skupaj z ostalimi v svetu počastimo na ta dan spomin na tiste, ki so padli v boju za svobodo.

France MEŠKO

Poklican sem, da razsvetlim ves svet... da zgradim novo na neomajnih stebrih svobode, lepote in spoštovanja do ljudi.

Gorki

• • •

Pometel bom vse zlo v gomilo preteklosti.

Gorki

• • •

Pil sem te in ne izpil Ljubezen.
Ko duhteče vino sladkih trt
užil sem te, da nisem bil več trezen
in da nisem vedel, da si Smrt.

Gradnik

(Nadaljevanje s 3. strani)

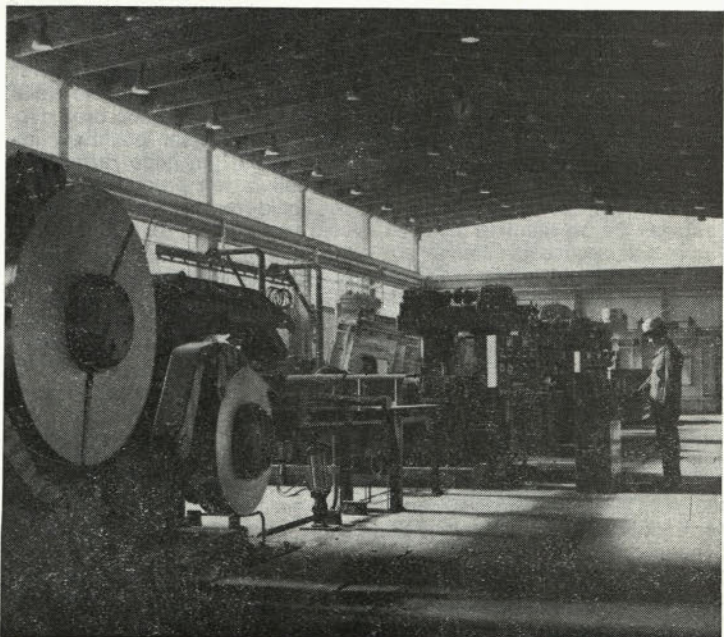
kakšna je naloga ter dolžnost slehernega člana ZK, zatem pa tudi vseh ostalih.

V nadaljevanju sestanka, ki je tokrat trajal kar celi dve uri, pa so komunisti v glinici spregovorili tudi o medsebojnih odnosih med nekaterimi tozdi ter menili, da takšen način ne vodi k našim skupnim prizadevanjem za boljšo proizvodnjo in ostalo aktivnost, kajti dokler — so menili nekateri — ne bo tistega pravega povezovanja med komunisti iz TOZD in DSSS ni tudi računati na kakšne večje uspehe. Če bi namreč bilo v vrstah članov ZK več odločnosti in samostojnosti, da ne podlegajo raznim vplivom od bodisi katere strani ali strukture, potem bi bila enotnost komunistov izražena tudi v praksi in ne le v teoriji, ko vsak smatra, da ima le edino on prav in, da ga ne obvezuje prav ničesar več. Nenehno smo pričeli mnogim dogajanjem v naši DO, ki nam mnogoveč škodujejo kot pa koristijo, vendar pa se še vedno žal ne zavedamo, da nas v prihodnosti, če bomo tako nadaljevali, ne čaka nič obetavnega. Trdno sem prepričan, če ne bi bilo takih medtozdovskih odnosov tudi med OO ZK v DO, bi bilo naše sedanje stanje povsem drugačno in

trdnejše. Že neštetokrat sem poudarjal in to poudarjam ponovno, da brez enotnega nastopanja komunistov v DO in SOZD ne bo nobenega uspeha in mnoga prizadevanja še tako aktivnih ter prizadevnih bodisi komunistov ali ostalih dejavnikov. Tisto vedno ponavljajoče prevračanje krivde na nekogar drugega samo zato, da se nekdo prikrije in poveča svojo avtoriteto, je brez dvoma največji udarec ne le za OO ZK ampak prav za nas vse skupaj. Če se bomo dokončno le streznili — kot temu pravimo, ter vsi komunisti enotno strnili svoje vrste mora priti do premikov pa naj si bo takih ali drugačnih, saj sedanjih naših predvsem notranjih problemov ne moramo kar tako puščati nekomur, ki bi nas naj reševal iz zelo nezavidne situacije. Še vedno velja tolikokrat poudarjeno geslo, da je prava moč le v pravi slogi, velja tudi za člane ZK, ki naj pokažejo svojo pravo vrednost. Če bomo vse to v naši DO v vrstah vseh komunistov tudi dosegli, potem bomo lahko res smejeje gledali v našo zaenkrat nič rožnato prihodnost, ki ji bomo kos le z enotnostjo, aktivnostjo ter odločnostjo!

France MEŠKO

Ozki trak

V TGA Kidričevo se s problemi človeka ukvarjajo posebej za to usposobljeni strokovnjaki

(Pregled družboslovnega raziskovanja v TGA)

V naših delovnih organizacijah je dolgo prevladovalo prepričanje, da potrebujemo le strokovnjake, ki se bodo ukvarjali s stroji in tehnologijo. Probleme, ki so vezani na človeka — delavca, pa smo reševali običajno zgolj »na pamet«. Relativno pozno je prišlo spoznanje, da je človek — delavec pomemben več kot stroj in da mu je potrebno posvetiti večjo pozornost.

S problemom človeka — delavca, njegove delovne sredine, medsebojnih odnosov in reševanje njegovih problemov se ukvarjajo posebej šolani strokovnjaki — sociologi, psihologi, socialni delavci ter ostali družboslovci. Njihovo analitično — raziskovalno delo (s pomočjo raziskav in analiz ugotavljanje vzrokov in posledic določenih pojavov, problemov, odnosov) je velika pomoč samoupravnim organom, vodstvu DO in TOZD ter vsem ostalim pri ustrežnejšem reševanju omenjene problematike.

V delovnih organizacijah je zaposleno zelo malo družboslovcev, ki se ukvarjajo z analitično-raziskovalnim delom. Naša delovna organizacija je edina med ptujskimi organizacijami in ena redkih v Sloveniji, ki ima zaposlenih tudi nekaj strokovnjakov, ki se ukvarjajo s to problematiko; pa še ti morajo zmeraj znova dokazovati, da ne predstavljajo le viška kadrov, temveč je njihovo delo koristno in uporabno za delovno organizacijo.

V tem prispevku bom prikazal le del problemov, s katerimi se srečujemo družboslovci (sociologi, psiholog, socialni delavec) v TGA »Boris Kidrič« Kidričevo. Predstavil bom le najpomembnejša dela, ki smo jih opravili od leta 1974, ko sta se zaposlila v TGA prvi sociolog in psiholog. Mnoga dela so ostala nedokončana, saj so med opravljanjem raziskav pojavili novi problemi, ki so bili bolj aktualni ter pomembnejši za delovno organizacijo.

DRUŽBOSLOVCI V DELOVNI ORGANIZACIJI

Tako kot večina delovnih organizacij je tudi v TGA v začetku prevladoval strokovni kader s tehničnega področja. Šele po letu 1960 se je začelo večati število družboslovcev. V začetku so bili to seveda ekonomisti in pravniki. V sedemdesetih letih pa smo začeli zaposlovati tudi strokovnjake drugih profilov — sociologe, psihologe, organizatorje.

Ker se v tem prispevku ukvarjam predvsem s sociološkimi in družboslovnimi raziskovanjem v združenem delu, bom predstavil predvsem kader s tega področja. Sociolog in psiholog sta bila v TGA sprejeta leta 1974. Po opravljenem pripravništvu, smo začeli opravljati prve analize, študije in raziskave. V začetku smo opravljali le enostavnejše analize kadrov, pozneje pa smo se začeli lotevati zahtevnejših nalog. Že od samega začetka smo vse naloge opravljali skupinsko, saj je bil edini način, da smo kljub majhnemu številu družb. kadra uspeli opraviti zastavljene nalo-

ge. Strokovno skupino običajno sestavljajo: sociolog, psiholog, socialni delavec, po potrebi pa vključujemo še organizatorja, specialista medicine dela in druge.

Omenjene raziskave opravljamo delavci, ki smo zaposleni v kadrovsko splošnem sektorju delovne organizacije. Trenutno je v TGA zaposlena naslednja struktura družboslovcev: 2 diplomirana sociologa (eden na delu sociologa dela, drugi pa na delih vodja kadrovske socialne službe), psihologinja dela ter 2 socialni delavci (od katerih ena ob delu študira sociologijo — smer soc. delo). Naša delovna organizacija štipendira tudi 1 študentko sociologije.

Nekatere družboslovne raziskave so za potrebe delovne organizacije opravljali tudi študentje družboslovnih šol v okviru svojih diplomskih del. V TGA so opravili diplomska dela 4 sociologi, 1 psihologinja in 3 socialni delavci. Njihove naloge so obravnavale probleme, ki so bili zanimivi tako zanje kot za delovno organizacijo.

PROBLEMATIKA, KI SMO JO RAZISKOVALI V TGA KIDRIČEVO

Raziskave, ki smo jih opravili v TGA Kidričevo, bi zelo težko uvrstili le v eno področje, saj smo pri raziskovanju sodelovali delavci vseh profilov, kar nam je pomagalo k večji uporabnosti rezultatov raziskav. Kljub navedenemu, pa bi lahko naše raziskave glede na vsebino, ki jo obravnavajo, razvrstili v naslednja področja:

a) Kadrovsko področje

Pred prihodom sociologa in psihologa je bilo na kadrovskem področju opravljeno relativno malo poglobljenih analiz in raziskav (izjema je bilo le področje socialnega varstva). Zato smo prve poglobljene raziskave opravili na tem področju.

Kadri v TGA (1975) — v tej analizi sva sociolog in psiholog opravila analizo vseh podatkov

o kadrih v delovni organizaciji. Študija je obravnavala naslednja področja: Struktura delavcev v TGA Kidričevo, strokovni kadri, fluktuacija kadrov, upokojitve, zdravstveno stanje delavcev, nezmožnih za sedanje delo in alkoholizem. Študija je predstavljala osnovo za nadaljnje proučevanje, spremljanje in dopolnjevanje podatkov o stanju in procesih kadrovskih gibanj v TGA.

Prilagoditveno v TGA Kidričevo (1975) — v tej študiji (diplomsko delo študenta sociologije) je s sociološke plati obdelano pripravništvo. V njej je tudi izdelan koncept programiranega usposabljanja pripravnikov in še danes predstavlja osnovo pri urejanju te problematike v delovni organizaciji. Študija je eno redkih del v Sloveniji, ki se ukvarja s to problematiko s sociološkega vidika.

Projekcija kadrovske problematike s poudarkom na elektrolizi A do leta 1985 (1980) — to delo predstavlja analizo kadrov v TOZD Proizvodnja ter projekcijo potreb po kadrih do leta 1985. Projekcija bo le delno uresničena, saj so sedanje gospodarske razmere onemogoči — le predvideno modernizacijo proizvodnje aluminija, ki smo jo v projekciji upoštevali.

b) Sociološka dela

Pri proučevanju problemov s področja sociologije dela so sodelovali tudi psiholog, socialna delavka in ostali delavci kadrovske splošnega sektorja.

Analiza delovnega časa v TGA Kidričevo (1977) — v tej študiji smo s sociološkega vidika obdelali problematiko delovnega časa. Na osnovi dobljenih rezultatov smo pripravili predlog za uvedbo premakljivega delovnega časa v naši delovni organizaciji. To smo pripravili v sodelovanju z organizatorji dela. Z uvedbo PDC je zadovoljna večina zaposlenih, saj tako bolje izkoristijo svoj delovni čas; zadovoljni so tisti, ki so se zavzemali za zgodnejši začetek dela, kot tisti, ki so si želeli večjo stopnjo svobodnega odločanja o svojem delu in delovnem času.

Mnenje delavcev o družbenopolitični aktivnosti v TGA (1977) Raziskava je bila opravljena na pobudo vodstva družbenopolitičnih organizacij. Želeli smo ugotoviti, kakšna je pripravljenost delavcev TGA za izvajanje nekaterih pomembnih nalog v priho-

dnjem obdobju. Cilj raziskave je bil ugotoviti glavne probleme: organiziranje dela v DO, samoupravljanje, informiranja, družbene samozaščite in planiranja v TGA. V raziskavi dobljeni rezultati so pomagali samoupravnim organom in DPO pri reševanju posameznih problemov v TGA.

Odsotnost v TGA (1977) — v tem diplomskem delu je študentka sociologije poskušala ugotoviti vzroke odsotnosti. V nalogi je proučila kratkotrajne izostanke z dela — opravičene in neopravičene s sociološkega vidika.

Samoupravno organiziranje delovne organizacije — analiza TGA Kidričevo (1982) — absolutno sociologije je v tej nalogi proučeval delovno organizacijo v pogojih, ki jih tvori sistem socialističnega samoupravljanja.

Prikazal je nekaj neizogibnih sestavin delovne organizacije in del njih tudi sociološko analiziral na primeru naše delovne organizacije. Rezultati njegove raziskave nam pomagajo pri reševanju mnogih perečih problemov v delovni organizaciji (problem informiranja, vloge samoupravnih organov, družbeno političnih organizacij, zlasti sindikata...)

Izkoriščenost strokovnega kadra v TGA (1981-82) — raziskava predstavlja osnovo za izdelavo sistema napredovanja v delovni organizaciji, kot dejavnika motivacije delavcev za boljše delo. Dobljene rezultate smo primerjali z rezultati podobne raziskave, ki jo je opravila gospodarska zbornica Jugoslavije. Na žalost je bil odziv strokovnih delavcev zelo slab (le tretjina jih je bila pripravljena sodelovati), kljub temu, da smo anketiranje po določenem času ponovili. Zaradi tega so dobljeni rezultati le osnova za predpostavke o izkoriščenosti in vzrokih slabega (neuspešnega) dela strokovnjakov.

Problemi izrabe letnega dopusta (1981) — absolutentka sociologije je v svojem diplomskem delu obravnavala problematiko izrabe prostega časa delavcev naše delovne organizacije. Z analizo rezultatov je ugotovila stanje, način in oblike izrabe letnega dopusta v TGA ter predlagala konkretne naloge za izboljšanje načina izrabe letnega dopusta, katere smo predlagali samoupravnim organom.

(se nadaljuje)

B. GLAZER

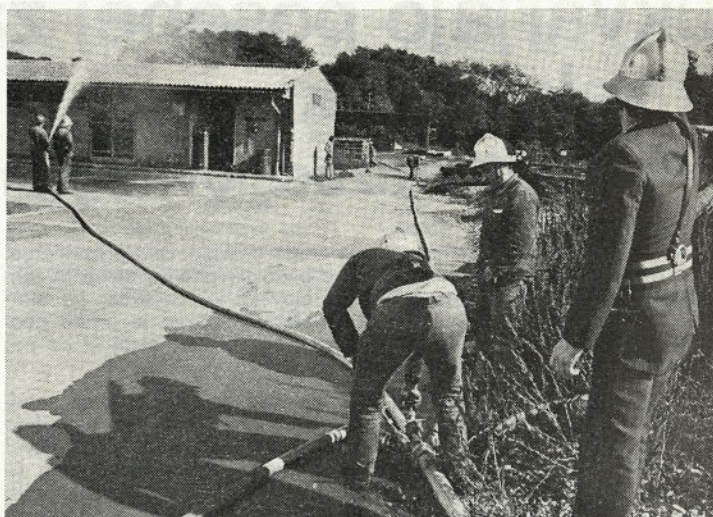
Utrinki z vaje NNNP '82

»Vaja NNNP 82«, ki je potekala v DO na območju KS Kidričevu in v sami krajevni skupnosti, je kljub nekaterim pomanjkljivostim uspela in nam nakazala določene stvari, ki jih bomo morali v bodoče pri naslednjih vajah odpraviti! Tako nekako mi je povedal načelnik štaba civilne zaščite v TGA inženir Stanko DEBELJAK.

Kot je znano je bila programirana vaja enot CZ v KS oz. v vseh DO na tem območju. Razne aktivnosti v tej smeri so se vrstile skozi celo leto 1982, glavno pozornost pa so posvetili protipožarni varnostj in prometu. Kot je znano, je bil o tej temi tudi seminar za vse vodje izmen in predelavce z namenom, da leti

izvajali akcije po predvidenem programu, pozneje pa so usmerili vse v boj proti diverzantom, ki so se pojavili ter gašenju in lokaziranju lokalnih požarov, saj so s tem hoteli vključiti čimvečje število delavcev. Prav tu pa so ugotovili, da mnogi ne poznajo alarmnih znakov, da je pri mnogih še premalo zavesti, da bo prav v tej smeri potrebno storiti še mnogokaj, da se stanje izboljša in da se sleherni delavec seznanj z vsem, kar je v takih danih situacijah potrebno in nujno.

Kar se tiče same zatemnitve dan poprej, to je 15. 10. 1982, pa smo lahko več kot zadovoljni, čeprav tudi nekaj ni šlo vse tako kot smo si zamislili in predvide-

Varovanje objekta

Požar v bližini oljnega skladišča

Gašenje požara na deponiji premoga

to stvar prenesejo na svoje podrejene in jih s tem seznanijo. Vsak zaposlen je dobil tudi brošuro iz tvarine protipožarne varnosti, imajo pa tudi posebne komisije za varnost v prometu.

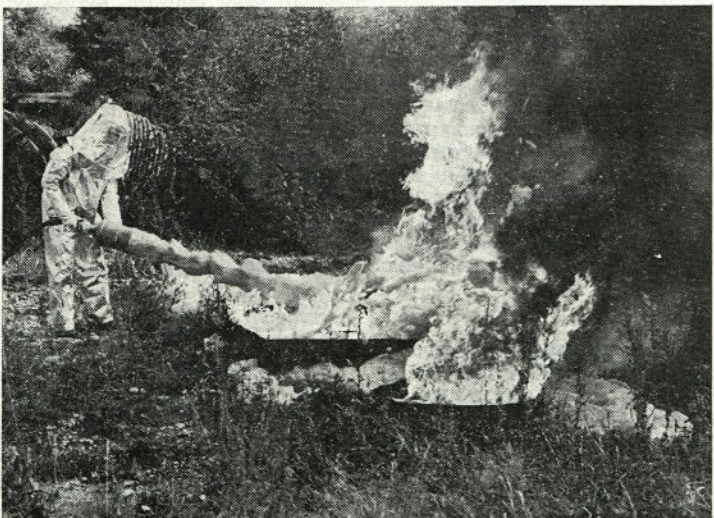
Vajo, v soboto 16. 10. 1982 so pričeli brez predhodnega vpoklica in to zjutraj. Do 10. ure so

li. Enote CZ, ki so sodelovale pri gašenju požarov po letalskem napadu na enote prve medicinske pomoči, ki so zdravile opečene po napadu, so dobro opravile svoji nalogi. Kot mi je dejal načelnik pa so se izredno dobro odrezali gasilci in si za svojo izredno prizadevnost in požrtvo-

Prenos ponesrečenca

Gašenje s peno

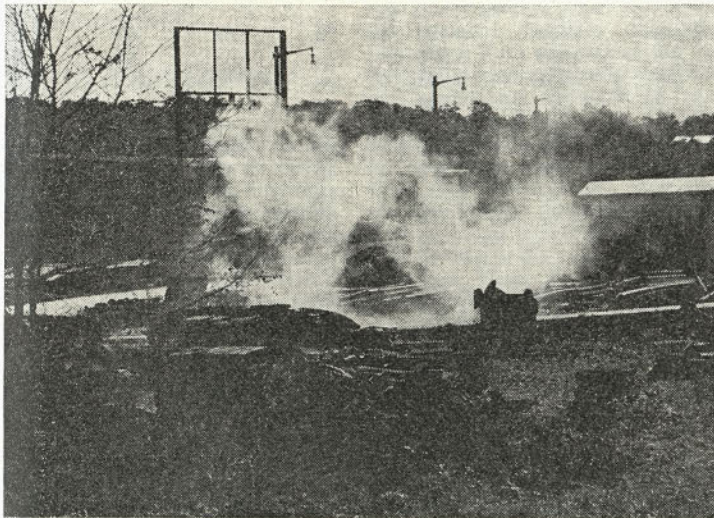
valnost ter enotno odgovornost do same akcije zaslužijo tudi javno priznanje. Da je prišlo do raznih pomanjkljivosti in nekaterih napak je iskati tudi v tem, ker je bil vklopljen v akcijo drugi del enot, ki pa so, kot je bilo opaziti, že precej pozabile. V prihodnje bo izvedena akcija NNNP nejavljajo in bo tako spet mož-

no ugotoviti sposobnost enot CZ v takih primerih.

Ob koncu velja omeniti še izjavo načelnika CZ, ki je dejal, da je po njegovem mnenju akcija NNNP 82' tako v KS kot v DO dobro uspela kljub nekaterim določenim pomanjkljivostim, ki jih bo v prihodnje treba odpraviti.

V zaklonišče

Po zračnem napadu

Vendar pa moramo in zato tudi take akcije organiziramo z namenom, da ugotovljene napake pozneje odpravljamo in tako skušamo in želimo naše enote pripraviti na to, da bi bile prav v vsakem času dobro in akcijsko pripravljene. Mnogoveč pa bomo

morali storiti tudi za to, da bo sleherni naš delavec dodobra upoznan s alarmnimi znaki pa tudi drugimi veččinami, ki so ob takih akcijah še kako potrebne je zaključil načelnik štaba CZ ing. Stane DEBELJAK!

France MESKO

Nezgode v avgustu

	Na delu	Na poti	Skupaj
TOZD GLINICA	1	1	2
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA	5	1	6
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA	2	0	2
TOZD VZDRŽEVANJE	6	0	6
TOZD PROMET	0	2	2
SKUPAJ:	14	4	18

Vzrok:

gramozirana cesta, osebni avtomobil, el. celica, delovni prostor, ročno orodje, črpalka, žrebelj, al. odlitki, talilna peč, vijak, voziček za prevoz aluminija, spolzka tla in konstrukcija drobilca.

TOZD GLINICA

1. Milošič Alojz, mat. št. 6046, rojen 15. 6. 1959, stanujoč Podlehnik 50, zaposlen v TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 20. avgusta. Pri čiščenju drče pod spodnjim valjčnim drobilcem v drobilnici si je poškodoval mezinček leve roke.

2. Mesarec Viktor, mat. št. 5846, roj. 10. 12. 1061, stanujoč Vičanci 52, zaposlen v TOZD Glinica — beli del, se je poškodoval 23. avgusta. Na poti na delo, 50 m od stanovanja zjutraj ob 4.30 se mu je na mokni travi spodrsnilo ter je padel. Pri padcu si je poškodoval desno nogo v gležnju.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

1. Peklič Milan, mat. št. 5851, roj. 25. 5. 1958, stanujoč Naraplje 16, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala B, se je poškodoval

3. avgusta. Ponesrečenec je nastavljal črpalno cev v el. celico, pri tem je voznik traktorja tov. Murko Alojz premaknil voziček s traktorjem nazaj in zapeljal ponesrečenca na stopalo leve noge. Utrpel je poškodbo palca leve noge.

2. Arnuš Drago, mat. št. 4930, roj. 23. 10. 1949, stanujoč Kidričevo 6, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala A, se je poškodoval 3. avgusta. Ponesrečenec je na pnevmatskem prebijalcu želel zamenjati klin v pnevmatski glavi, pri tem je z večjim vijakom udaril po zagodži in se udaril po palcu desne roke.

Vzrok: Neprimeren način dela.

3. Kunič Milan, mat. št. 4605, roj. 4. 3. 1954, stanujoč Potrčeva 44, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala A, se je poškodoval 9. avgusta. Ponesrečenec je hotel prerezati gumi cev za dovod zraka, pri tem mu je spodrsnil nož in se je vrezal v dlan leve roke.

4. Zebec Alojz, mat. št. 5479, roj. 24. 5. 1950, stanujoč Formin 52, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala B, se je poškodoval 16. avgusta. Ponesrečenec je po končanem ugašanju a-efekta šel zapisat podatke o efektu. Na prehodu med celicami je z nogo zadela v rob katodnega korita in padel. Pri padcu si je zvil prstaneček leve roke.

5. Kmetec Marko, mat. št. 5472, roj. 1. 6. 1959, stanujoč Turniška 8, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala A, se je poškodoval 14. avgusta. Ponesrečenec je zasipaval el. celico z glinico, ko je hotel zapisati podatke, se mu je na prehodu med 418 in 419 celico obmil lesenj podest in padel ter si poškodoval levo roko.

6. Kozel Marjan, mat. št. 4122, roj. 8. 12. 1952, stanujoč Tržec 43-a, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala B, se je poškodoval 27. avgusta. Ponesrečenec se je peljal z mopedom z dela proti domu. V križišču pred upravnim poslopjem TGA ga je zbil po cestišču voznik osebnega avtomobila in mu poškodoval desno nogo do kolena, levo ramo in prsni koš.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

1. Sarkičević Duško, mat. št. 5902, roj. 1. 3. 1959, stanujoč Kidričevo 13, zaposlen v TOZD Predelava aluminija — nova livarna, se je poškodoval 3. avgusta. Ponesrečenec je zlagal talilno peč S-1 z odpadnim materialom s pomočjo viličarja. Pri potapljanju je prišlo do brizganja tekočega aluminija pri čemer je ponesrečenec utrpel opekline nad in pod kolonom desne noge.

2. Kukovec Jože, mat. št. 2938, roj. 7. 7. 1940, stanujoč Zg. Hajdina 33, zaposlen v TOZD Predelava aluminija — livarna, se je poškodoval 23. avgusta. Ponesrečenec je hotel zadržati vez al. odlitkov, da se ne bi prevrnil na tehtnici in si pri tem porezal prstaneček leve roke na traku, s katerim je bil povezan vez.

TOZD VZDRŽEVANJE

1. Vraz Avgust, mat. št. 2055, roj. 28. 3. 1929, stanujoč Kidričevo 25, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 13. avgusta. Delovna nezgoda se je pripetila v Hali A. Pri popravilu puilca klinov oz. pri zategovanju vijakov mu je spodrsnil ključ, zaradi česar je ponesrečenec padel z višine 1,5 m. Pri padcu si je poškodoval glavo.

2. Jernejšek Zdravko, mat. št. 4478, roj. 12. 1. 1955, stanujoč Kajuhova 1, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — elektro, se je poškodoval 24. avgusta. V pomožnem skladišču (lesena zgradba) je ponesrečenec montiral elektroinstalacijo pri tem se je pičil na žeblju. Poškodoval si je sredinec leve roke.

3. Orter Anton, mat. št. 3215, roj. 25. 5. 1941, stanujoč Kidričevo 33, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — elektro, se je poškodoval 20. avgusta. Delovna nezgoda se je pripetila na pripravi luga. Na črpalki je prišlo do izrabe in lug je pričel brizgati na cestišče v trenutku, ko se je imenovanemu vračal iz mokrega mlina v el. delavnico. Ponesrečenec je utrpel lažje opekline po obrazu.

4. Turkuš Marjan, mat. št. 5392, roj. 7. 9. 1961, stanujoč Majšperk 24, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 24. avgusta. Nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica, drobilnica. Pri popravilu gumi traku 131-11 oz. pri zapiranju ohišja ležaja se je imenovanemu udaril s kladivom po kazalcu desne roke.

Vzrok: Neprimeren način dela.

5. Mazera Ivan, mat. št. 4422, roj. 8. 2. 1954, stanujoč Vodova 4, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 24. avgusta. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici glinice. Imenovanemu je z mostnim dvigalom prenašal pločevino za razrez na hidravlične škarje. Pri odlaganju pločevine na podstavke mu je stisnilo palec in kazalec na levi roki.

Vzrok: Neurejen — zatrpani delovni prostor.

6. Junger Stanislav, mat. št. 5402, roj. 18. 7. 1947, stanujoč Ljubstava 22, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — gradbeno, se je poškodoval 2. avgusta. Delovna nezgoda se je pripetila v HA na el. celici 404. Pri razbijanju betonskih stebrov mu je ta padel na desno nogo. Utrpel je lažje poškodbe.

TOZD PROMET

1. Korošec Stanislav, mat. št. 3063, roj. 24. 4. 1931, stanujoč Draženska cesta 8, zaposlen v TOZD Promet — cestni, se je poškodoval 10. avgusta. Ponesrečenec se je peljal iz službe s kolesom. V križišču pred tovarno je zavijal levo, iz nasprotne strani je pripeljal osebni avtomobil in je prišlo do trčenja. Ponesrečenec je utrpel poškodbo prsnega koša.

2. Maroh Vinko, mat. št. 5048, roj. 2. 1. 1936, stanujoč Majski vrh 16, zaposlen v TOZD Promet — železniški, se je poškodoval 3. avgusta. Nezgoda se je pripetila na poti v službo, na cesti Majski vrh — Težec. Ponesrečenec se je peljal s kolesom ter zaradi kamenja na cesti padel. Poškodoval si je zapestje leve roke.

Frančka Zajšek

Kako smo poslovali

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu septembru. Kolona indeks v tabeli I prikazuje odnos dosežene proizvodnje tekočega leta v primerjavi s proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta in odnos dosežene proizvodnje v primerjavi z začasnim planom poslovanja 1982.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

TOZD/PROIZVOD	Enota mere	Začasni plan poslovanja		DOSEŽENO				INDEKS			
				1981		1982		1982:1981		1982	
		IX	I-IX	IX	I-IX	IX	I-IX	7:5	8:6	7:3	8:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al hidrat — Al ₂ O ₃	t	9.431	85.548	9.808	82.803	6.397	76.224	65	92	68	89
Kalcinirana glinica	t	8.669	78.882	8.569	78.138	7.445	78.290	87	100	86	99
Prodani hidrat	t	638	5.809	267	3.768	343	1.884	128	50	54	32
Skupaj (kalc. gl. + pr. hydr.)	t	9.307	84.691	8.836	81.906	7.788	80.174	88	98	84	95
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
Elektr. Al — Hala A	t	1.645	14.977	1.608	15.080	1.697	15.553	106	103	103	104
Elektr. Al — Hala B	t	2.090	19.019	2.123	19.016	2.054	18.969	97	100	98	100
Anodna masa	t	2.420	21.045	2.484	19.901	3.243	20.427	131	103	134	97
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Al formati	t	814	12.674	2.037	18.749	1.481	16.497	73	88	182	130
Al žica	t	580	3.778	—	—	538	3.625	—	—	93	96
Al trak — široki	t	554	4.104	—	—	652	4.565	—	—	118	111
Al trak — ozki	t	408	1.677	—	—	—	221	—	—	—	13
Rondelice	t	147	550	—	—	—	6	—	—	—	1
Zlitine: gnetne	t	564	5.132	484	4.675	623	4.563	129	98	110	89
livarski	t	897	8.160	1.135	11.041	550	5.278	48	48	61	65
Predzlitine: lastne	t	91	827	58	639	67	567	116	89	74	69
za prodajo	t	—	—	—	19	—	79	—	416	—	—
Drogi za kline	t	9	81	4	64	4	62	100	97	44	76
Stikala	t	—	4	—	—	—	46	—	—	—	—
LIVARNA SKUPAJ											
Pretapljanje Al	t	4.064	36.987	3.717	35.186	3.915	35.509	105	101	96	96
	t	247	2.244	68	389	674	5.492	991	—	273	245

TOZD TOVARNA GLINICE

V mesecu septembru smo proizvedli 6.397 ton Al hidrata Al₂O₃, izvedli 6.397 t Al hidrata Al₂O₃, kar je za 3.034 ton manj kot smo planirali v začasnem planu poslovanja (indeks 68) in 3.411 ton manj kot isti mesec preteklega leta (indeks 65). V obdobju I—IX znaša proizvodnja 76.224 ton, kar pomeni, da nismo dosegli planirane proizvodnje za 9.324 ton oz. 11 %, glede na lansko proizvodnjo v istem obdobju pa smo proizvedli 6.579 ton oz. 8 % manj.

Proizvodnja kalcinirane glinice znaša v septembru 7.445 ton in je za 1.224 ton manjša od planirane (indeks 86), od januarja do septembra pa smo proizvedli 78.290 ton kalcinirane glinice (indeks 99).

Skupna proizvodnja (kalcinirana in ne dosega planirane v začasni glinica in prodani hidrat) je v septembru dosežena s 7.788 t nem planu poslovanja za 1.519 t oz. 16 %, proizvodnje v istem mesecu preteklega leta pa ne dosegamo za 1.048 ton oz 12 %.

V obdobju od I—IX znaša skupna proizvodnja 80.174 ton, to je 4.517 ton manj kot smo predvideli (indeks 95) in 1.732 t manj kot v istem obdobju preteklega leta (indeks 98).

Iz tabele II je razvidno, da je pri proizvodnji Al hidrata Al₂O₃ v obdobju I—IX porabljen za 1 % manj boksita, 5 % manj pare in 32 % manj žganega apna. Prekorajena pa je poraba Na hidroksida za 1 % in električne energije za 10 %.

Pri proizvodnji kalcinirane glinice smo od januarja do septembra porabili 99 % mazuta, 112 % pare, 58 % Al fluorida in 95 % električne energije v primerjavi s planirano porabo.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

V mesecu septembru smo v hali A proizvedli 1.697 ton el. aluminija, to je za 52 ton več kot smo planirali (indeks 103) in 89 ton več kot isti mesec preteklega leta (indeks 106). Kumulativna proizvodnja od I—IX znaša 15.553 ton in presega planirano za 576 ton oz. 4 %, od lanske proizvodnje v istem obdobju pa je večja za 473 ton oz. 3 %.

V elektrolizi B smo septembra proizvedli 2.054 ton el. aluminija, kar je 36 ton manj kot v začasnem planu poslovanja (indeks 98) in 69 ton manj kot isti mesec preteklega leta (indeks 97). Od januarja do septembra znaša proizvodnja v hali B 18.969 ton in je za 50 ton manjša od planirane, za 47 ton pa od lanske proizvodnje v istem obdobju (indeks 100).

V hali A smo v obdobju I—IX porabili 99 % anodne mase, 90 % kriolit, 106 % Al fluorida in 98 % električne energije.

V hali B je v obdobju I—IX poraba vseh surovin manjša od planirane in sicer: pri kriolitu za 3 %, pri Al fluoridu in električni energiji pa za 1 %.

Proizvodnja anodne mase znaša v septembru 3.243 ton in je za 823 ton večja od planirane v začasnem planu poslovanja (indeks 134). Od januarja do septembra smo proizvedli 20.427 ton anodne mase in s tem nismo dosegli planirane proizvodnje za 618 ton oz. 3 %, glede na isto obdobje preteklega leta pa smo proizvedli 526 ton več (indeks 103).

Pri proizvodnji anodne mase smo v času od januarja do septembra porabili 95 % petrokoka, 99 % katranske smole, 79 % mazuta in 87 % el. energije glede na planirano porabo surovin.

II. PREGLED PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

TOZD/SUROVINA	Enota mere	Osnutek let. plana 1982	DOSEŽENO		INDEKS	
			VIII	I-VIII	4:3	5:3
1	2	3	4	5	6	7

TOZD TOVARNA GLINICE

Al hidrat — Al₂O₃						
— boksit	t	* 2.597	2.394	2.561	93	99
— Na hidroksid 100 %	t	* 0,974	0,09258	0,09840	95	101
— para	t	4,450	4,24058	4,20547	95	95
— el. energija	kWh	323,256	434,328	356,255	134	110
— žgano apno	t	0,042	0,01830	0,02857	44	68

Kalcinirana glinica

— tekoče gorivo	t	0,12124	0,12373	0,1200	102	99
— para	t	0,04108	0,05373	0,04598	131	112
— Al fluorid	t	0,00026	0,00013	0,00015	50	58
— El. energija	kWh	32,7936	33,7350	31,07277	103	95

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

Elektrolitski Al — hala A

— glinica	t	1,920	1,91967	1,91985	100	100
— anodna masa	t	0,585	0,58172	0,58005	99	99
— kriolit	t	0,035	0,02675	0,03167	76	90
— Al fluorid	t	0,035	0,04266	0,03721	122	106
— el. energija	kWh	18,037	17,972	17,706	100	98

Elektrolitski Al — hala B

— glinica	t	1,920	1,91985	1,91987	100	100
— anodna masa	t	0,570	0,56297	0,56716	99	100
— kriolit	t	0,035	0,03081	0,03379	88	97
— Al fluorid	t	0,035	0,03777	0,03462	108	99
— el. energija	kWh	17,357	17,568	17,212	101	99

Anodna masa

— petrokoks	t	0,67165	0,65541	0,63662	98	95
— katranska smola	t	0,338015	0,37845	0,33476	112	99
— mazut	t	0,0048	0,00216	0,00379	45	79
— el. energija	kWh	150	132	130	88	87

* programiran normativ

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

V livarni in obratu predelave smo v septembru proizvedli 3.915 ton različnih livarniških proizvodov, kar je za 149 ton manj od planirane proizvodnje (indeks 96), glede na isti mesec v preteklem letu pa je proizvodnja večja za 198 ton (indeks 105).

Kumulativna proizvodnja znaša 35.509 ton in je manjša od

predvidene v začasnem planu za 1.478 ton ali 4 %, od proizvodnje v istem obdobju preteklega leta pa je večja za 323 ton ali 1 %.

V septembru smo pretopili za tuje naročnike 674 ton aluminija, to pomeni, da smo presegli plan pretapljanja za 427 ton (indeks 273). V obdobju I—IX. pa smo pretopili 5.492 ton aluminija in presegli plan za 3.248 ton (indeks 245). Dragica Leskovar

Spremembe zakona o delovnih razmerjih

Skupščina Socialistične republike Slovenije je julija letos sprejela predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih. O teh spremembah zakona je bila organizirana v naši republiko široka javna razprava, tako da je lahko skupščina upoštevala pri sprejemanju predloga mnenja oz. pripombe, ki so jih podali sindikati, gospodarske zbornice in tudi številne strokovne in druge institucije, kot so pravosodne, upravne itd.

Prav bi bilo, da se seznanimo z najpomembnejšimi spremembami in dopolnitvami Zakona o delovnih razmerjih. Poskusili bomo podati v strnjeni obliki nekaj sprememb oz. razlogov, ki so pogojevali spremembe Zakona o delovnih razmerjih.

ŠIRJENJE ZAPOSLOSTITVENIH MOŽNOSTI

V organizacijah združenega dela sistemi nagrajevanja še vedno temeljijo predvsem na kvalifikacijah, zanemarjajo pa vrednotenje dejanskega delavčevega prispevka k ustvarjenemu dohodku. Posledica tega je zgolj fiktivno izboljševanje kvalifikacijske strukture v opisih del in nalog brez učinkov na dejansko spreminjanje izobrazbene strukture zaposlenih ter na povečanje dohodka ob hkratnih težnjah povečanja sredstev za osebne dohodke. Osnovni vzrok, ki ohranja obstoječo izobrazbeno strukturo delavcev, je v prepočasnem vključevanju sodobne tehnologije in organizacije dela v proizvodni proces. Drugi vzrok za takšno stanje je v strukturnem neskladju med zahtevami združenega dela in povpraševanju po delu, kar v določeni meri pogojuje tudi brezposelnost. Opravljanje dela po pogodbi o delu ne bi smelo onemogočati sklepanja delovnega razmerja za določen čas pa tudi ne delovnega razmerja s krajšim od polnega delovnega časa. Iz prakse organizacij združenega dela je moč povzeti, da so se določbe zakona izigravale tako, da so se pogodbe o delu sklepale za opravljanje del in nalog, za katera bi bilo treba skleniti delovno razmerje, ali za določen čas ali pa s krajšim delovnim časom.

Bistven problem pa je bilo zaposlovanje upokojencev. Po zakonski določbi so lahko upokojenci opravljali redna sistemizirana dela in naloge po 20 ur na teden. Zakon o združenem delu take oblike pogodbenega dela ne pozna.

Glede na določbe zakona se lahko delo prek polnega delovnega časa opravlja le v izjemnih, nujnih, omejenih in nepredvidenih objektivnih primerih, ne pa tudi kot neka stalna oblika dela v tekočem poslovanju. Splošna ugotovitev iz prakse organizacij združenega dela je bila, da se je tako delo množično opravljal. Analiza je pokazala tudi, da organizacije združenega dela, ki so opravljalne sezonske dejavnosti, praviloma niso upoštevale zakonske možnosti glede prerazporeja-

nja delovnega časa tako, da znaša v določeni dobi med letom (sezoni) več kot sedem ur na dan, v preostalem delu te dobe pa manj kot sedem ur na dan.

Poseben problem pa je bil pojem »podaljšani delovni čas«, ko gre za dežurstvo in stalno pripravljeno za delo. Osnovni problem je bil v tem, da se je zaradi ustaljene prakse dežurstvo opravljal tudi povsod tam, kjer bi bilo mogoče s povečanjem števila delavcev, z boljšo organizacijo dela in ustrežnejšo razporeditvijo delavcev opravljati delo neprekinjeno, vendar v polnem (rednem) delovnem času delavcev, ki bi delali v izmenah.

Na podlagi navedenih ugotovitev je prišlo do nadaljnje omejitve pogodbenega dela, do črtanja posebne ureditve dela po pogodbi o delu za upokojeince in njihove izenačitve glede možnosti opravljanja občasnih in začasnih del z drugimi, do zmanjšanja osebnega dela prek polnega delovnega časa in do uzakonitve vsebinsko novih pogojev za dopustnost opravljanja dela prek polnega delovnega časa.

Pri omejitvi dela prek polnega delovnega časa se je odrazila specifičnost dejavnosti organizacij združenega dela, ki se ukvarja s pomorskim prevozom, in ta problem ne more docela rešiti s prerazporeditvijo delovnega časa ali z zaposlitvijo dodatnega števila pomorščakov.

Opuščen je tudi pojem »podaljšani delovni čas« in je s tem uvedena enotna terminologija »delo prek polnega delovnega časa« tudi v družbenih dejavnostih; pa ne samo terminologija temveč tudi vsebina. Pojmi »dežurstvo« in »stalna pripravljeno za delo« so ostali organizacijski pojmi. Pri teh in pri nekaterih drugih rešitvah je upoštevan dogovor o uskladitvi temeljnih kriterijev za urejanje dopolnilnega dela, ki so ga sklenili Zvezni izvršni svet in republiški ter pokrajinski izvršni sveti in ki je bil objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 9/78. Gre za omejevanje dela po pogodbi o delu na najdalj 30 oziroma 60 dni, zahtevno po soglasju temeljne organizacije za opravljanje takega dela, izjemnost in omejenost dela prek polnega delovnega časa ipd.

VEČJE MOŽNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE MLADIH

Glede na pomanjkljivost pri zaposlovanju pripravnikov in zaradi izboljšanja izobrazbene strukture zaposlenih delavcev je z novelo uzakonjena obveznost organizacij združenega dela, da sklenejo delovno razmerje v vsakem koledarskem letu z določenim številom pripravnikov. Kolikšno je to število, zakon ne določa, temveč napotuje s tem v zvezi na vsakoletno samoupravno sporazumevanje v okviru skupnosti za zaposlovanje. Nespremenjeno pa ostaja določilo, da sklene pripravnik delovno razmerje praviloma za nedoločen čas in le izjemoma za določen čas.

K večjim možnostim zaposlovanja mladih bo posredno pripomogel dopolnjeni 171. člen, ki v skladu z medrepubliškimi dogovorom pogojuje dajanje soglasja s strani temeljne organizacije za nadaljevanje delovnega razmerja z delavcem, ki je izpolnil pogoje za pridobitev polne osebne pokojnine, pa se na oglas oziroma javni razpis ni prijavil kandidat, ki izpolnjuje zahtevane pogoje. Razpis mora biti objavljen najmanj tri mesece prej preden delavec, ki naj bi nadaljeval z delovnim razmerjem, izpolni pogoje za polno osebno pokojnino. Objavo je treba ponavljati vsakih dvanajst mesecev. Namen te odločbe je, da se omogoči nadaljevanje delovnega razmerja delavcem, ki jih združeno delo še vedno potrebuje, vendar ne dalj kot do trenutka, ko se pojavi kandidat, ki izpolnjuje zahtevane pogoje. S tem se objektivno ugotovi, da delo delavca, ki je že izpolnil pogoje za polno osebno pokojnino in si zagotovi svojo varnost z minulim delom, ni več družbeno utemeljeno.

Kaj več o dogovarjanju posameznih delovnopravnih institutov bomo objavili v naslednjih številkah, sedaj bi si pa ogledali še spremembe glede obsega nekaterih pravic oziroma kroga upravičencev.

VARSTVO OTROKA

Z dopolnitvijo 70. člena je jasneje določena pravica delavke, da, kadar terja otroka, ne samo sklene delovno razmerje s krajšim delovnim časom od polnega, temveč, da ima tudi pravico, ko je že v delovnem razmerju, da začne delati s krajšim delovnim časom, kadar in dokler to terja otroka. Ko pa odpade temelj za delo s krajšim delovnim časom, pridobi delavka zopet pravico delati s polnim delovnim časom.

136. člen je dopolnjen s pravico delavca — očeta oziroma delavca, ki otroka neguje, če mati umre, zapusti otroka ali če je trajno ali začasno nesposobna za samostojno življenje in delo, da izkoristi tudi nepretrgani del porodniškega dopusta (105 dni) zmanjšan za toliko dni, kolikor jih je mati že izkoristila, vendar v vsakem primeru zmanjšan za 28 dni, in sicer ne glede na to, ali je imela mati status delavke ali ne.

Pravica delavke — samohranilke iz zadnjega odstavka 129. člena da je lahko razporejena na dočno delo, če ima otroka mlajšega od sedem let le, če s tem soglaša, je razširjena tudi na delavca — samohranilca. Raztegnitev navedenih pravic na delavce — moške je bila potrebna zaradi koristi otroka.

DOPUSTI

V dopolnjenem 96. členu je dana možnost prenosa koriščenja letnega dopusta v naslednje koledarsko leto v primerih, ki jih določijo delavci v samoupravnem splošnem aktu. Dopust je

treba izkoristiti najkasneje do konca februarja naslednjega leta.

Po spremembah 91. člena se zmanjšuje število možnih dni dopusta za dela v posebnih delovnih pogojih od 60 na ne več kot 45 delovnih dni. Jasneje je tudi določeno, da je možno povečati letni dopust po vseh osnovah iz petega odstavka tega člena do pet delovnih dni skupaj. Pravico do povečanja dopusta imajo delovni invalidi, ki delajo skrajšani delovni čas ne glede na stopnjo njihove telesne okvare in delavci, ki negujejo in varujejo težje telesno ali duševno prizadete osebe.

DRUGO

Po spremembi prvega odstavka 118. člena zakona ima delavec pravico odkloniti delo ter zahtevati, da se nevarnost takoj odpravi tudi ob tako imenovani posredni nevarnosti za življenje oziroma zdravje. Gre za primer, ko delovna naprava ali priprava ni opremljena s predpisanimi oziroma predvidenimi varnostnimi pripomočki ali nepravimi.

144. člen je dopolnjen z novim odstavkom, po katerem se šteje da nevalidna oseba izpolnjuje pogoje za opravljanje del oz. nalog, če je bila zanje usposobljena. S to dopolnitvijo naj bi se onemogočilo izigravanje pravice do prednostne zaposlitve invalida z obrazložitvijo, češ, da ne izpolnjuje z razvidom del in nalog zahtevane delovne prakse.

S črtanjem zadnje alineje v drugem odstavku 171. člena ni več možnosti, da bi se delavcu, ki se mu šteje zavarovalna doba s povečanjem ugotavljal izpolnitev pogojev za polno osebno pokojnino v dejanskem trajanju, če to želi. To določbo je bilo treba črtati, saj je bila v logičnem nasprotju z namenom določitve beneficiranja zavarovalne dobe, ki je v tem, da se omogoči delavcu, ki dela v težkih pogojih dela, da prej izpolni pogoje za polno osebno pokojnino kot drugi delavci.

Z novim 171. a členom pa je dana možnost delavki, ki se ji, če to želi, šteje izpolnitev pogojev za polno osebno pokojnino tako kot delavcu. To pomeni, da ji delovno razmerje z dopolnjenimi 35 leti zavarovalne dobe ne preneha, temveč, da lahko nadaljuje z delom do 40. leta. Ta dopolnitev zakona je bila potrebna zaradi ustavnega določila o enakosti spolov.

Z novim odstavkom 36. člena je dana možnost, da se delovno razmerje, ki je bilo sklenjeno za določen čas, lahko spremeni v delovno razmerje za nedoločen čas brez objave, če med trajanjem delovnega razmerja za določen čas preneha delovno razmerje nadomeščenemu delavcu ali če začasno povečani obseg dela postane trajen.

Znane težave pri urejanju delovnih razmerij in izvajanju disciplinske odgovornosti v primerih,

(Nadaljevanje na 10. strani)

Iznajditeljstvo

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 239

Z naslovom »REZANJE STRANSKIH BLOKOV ZA ELEKTROLITSKE CELICE« je prijavil inovator Bruno HOHNEC, mat. št. 3789, zaposlen v TOZD Vzdrževanje na delovnem mestu »phalec«.

Avtor je predlagal, da se na pomični rezalki »Clipper«, ki se uporablja za rezanje šamotne opeke, izdelajo posebna pomična vodila, ki bi služila za rezanje stranskih blokov za elektrolitske celice v hali A in B.

Na ta način bi odrezali stranske bloke hitreje, saj bi jih lahko nastavili pri rezanju več naenkrat, bloki bi bili ravni in delo z njimi bi bilo lažje kot prej, ko so jih odbijali s sekuro ali pnevmatskim kladivom. Dosegli bi prihranek na uvoženem materialu, ker bi lahko uporabili tudi odrezke blokov, kar prej ni bilo mogoče in so zdrobljeni ostanki šli v odpad. V TOZD Vzdrževanje so ocenili, da je predlog umešten in ga realizirali. Ugotovili so, da je glavni prihranek na materialu. Pri vsaki generalno popravljeni celici se prihrani po tem predlogu 72 kg uvoženih stranskih blokov, cena kilograma bloka pa je znašala 36,84 din. Prihranek na času je minimalen in se izravna s stroški porabe rezilk.

Predlog so začeli uporabljati 1. 8. 1980.

Pri priznanju odškodnine za uporabo inventivnega predloga pa se je ustavilo. Kot v TOZD Vzdrževanje, so tudi v TOZD Proizvodnja aluminija smatrali, da je predlog koristen, vendar pa ne prinaša koristi njihovi TOZD. Po nekajkratni obravnavi na seji delavskega sveta TOZD Vzdrževanje in na podlagi stališča strokovnih služb v TOZD Proizvodnja aluminija, da je dohodek posamezne TOZD v okviru TGA odvisen od deleža v skupnem prihodu in da je popolnoma vseeno, katera TOZD bo izplačala avtorju odškodnino, ker ji bodo ostale udeležence to priznale v materialnih stroških, so na delavskem svetu v TOZD Vzdrževanje v septembru letos sklenili, da avtorju priznajo prihranek na materialu oz. količino prihranjenih stranskih blokov za dobo treh let od začetka uporabe.

Na podlagi izračunanih prihrankov 366.274,72 din v času uporabe inventivnega predloga od 1. 8. 1980 — 31. 12. 1981 bo-

mo avtorju nakazali odškodnino v znesku 41.577,00 din. Za leto 1982 in 7 mesecev leta 1983 pa mu bomo na podlagi izračunanih prihrankov v posameznem obračunskem obdobju nakazali ustrezno odškodnino vsako leto po zaključnem računu.

Tov. Hohnc je v TGA zaposlen 12 let. Delo, ki ga opravlja v TGA, ni lahko; kljub temu pa mu ni tuja skrb, kako bi zmanjšal stroške in prihranil material, ki ga uporablja.

Več bi moralo biti takšnih ljudi!

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 284

Z naslovom »PREDLOG ZA IZBOLJŠAVO VRTANJA V ODDELKU ČISTILNICE« je prijavil inovator Peter LOGAR, izdelovalec zahtevnih orodij v TOZD LLBK Trbovlje.

Avtor je predlagal, da se za vrtanje nosilne plošče uporablja držalo za sveder, premera 2 mm. Držalo je narejeno iz svetlo vlečenega jekla ϕ 8 mm, v katerega je izvrtana izvrtina, vanjo pa se namesti spiralni sveder ϕ 2 mm. Sveder se pritrdi z dvema vijakoma, da se lahko nastavi na sredino, če je izvrtina obrabljena.

Do realizacije predloga so vrtali izvrtine v odlitke s centrirnimi svedri, ki pa jih je bilo treba predhodno zbrusiti na debelino ϕ 2 mm in na dolžino 5 mm. Vrtanje pa se ni preveč obneslo, saj je bilo preveč svedrov polomljenih, njihova življenjska doba pa kratka.

Prednost novega načina vrtnja je v enotni in hitri menjavi svedra v primeru zloma.

Strokovne službe v TOZD LLBK so ocenile, da je gospodarska korist inventivnega predloga v skrajšanju potrebnega delovnega časa in boljši izkoriščenosti opreme. Ugotovili so, da je predlog moč realizirati v osmih urah.

Komisija je predlagala delavskemu svetu TOZD LLBK, da prizna avtorju odškodnino za uporabo njegovega inventivnega predloga v obliki enkratne nagrade, upoštevajoč odnos njegovih rednih nalog in opravil do inventivnega predloga.

Delavski svet je tak predlog potrdil. Avtorju pripada enkratna nagrada v znesku 6.840,— din.

Čestitamo!

temeljnih načel. Novela je v največji možni meri skušala uresničiti usmeritev Skupščine SR Slovenije, da naj delavci v skladu s svojimi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi vse več vprašanj s področja delovnih razmerij urejajo v samoupravnih splošnih aktih. In zdaj smo pred tem nadaljnjim zahtevnim in odgovornim delom.

Kn

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 256

Z naslovom »IZBOLJŠAVA PRI IZDELAVI ZVEZD ZA TRANSPORT PREMOGA V KOTLARNI« je prijavil inovator Jože SMOLINGER, mat. št. 2441, VKV ključavničar v TOZD Vzdrževanje.

Avtor inventivnega predloga je pri pregledu načrtov za izdelavo pogonskih zvezd za transport premoega v kotlarni ugotovil, da bi se te in vse ostale zvezde, ki obstajajo na trakovih, dale dvakrat uporabiti. Pri zvezdah, razdeljenih na 7 delov, bi izkoristili vmesni prazni prostor in jih razdelili na 14 delov. Na obeh transportnih trakovih je skupaj 24 zvezd in vse bi bilo možno predelati po inventivnem predlogu. Čas obratovanja tako predelanih zvezd bi se občutno podaljšal.

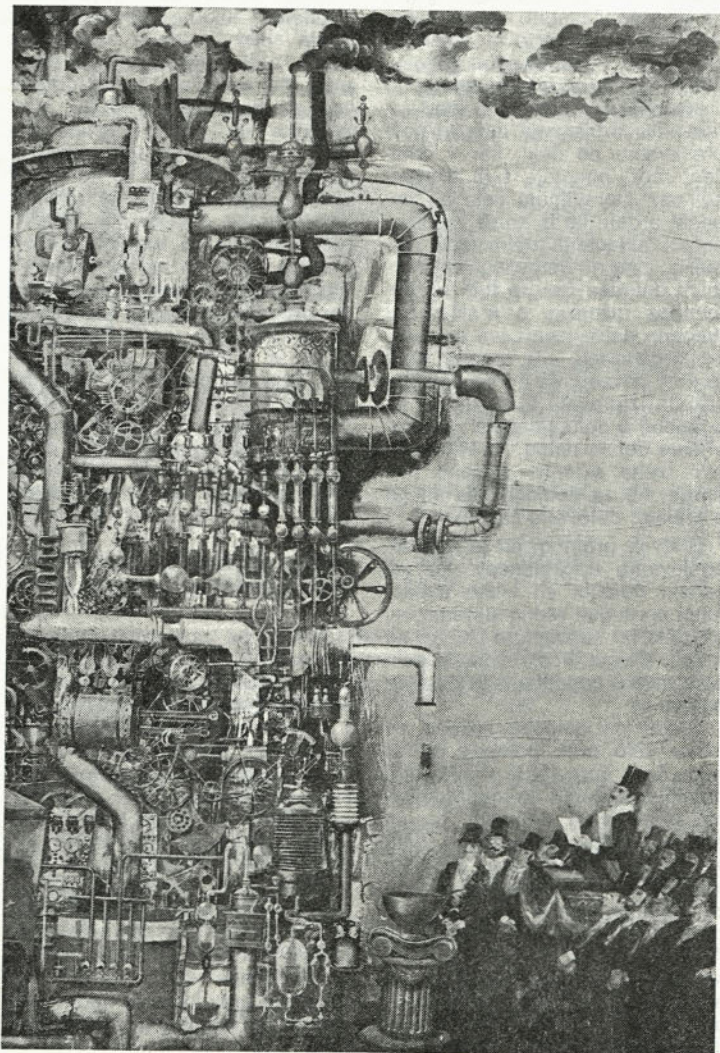
V TOZD Tovarna glinice so smatrali, da je predlog tehnično izvedljiv in koristen. Po inventivnem predlogu so v novembru 1981 v TOZD Vzdrževanje izdelali in zamenjali 2 zvezdi na južnem korčnem transporterju v kotlarni. Stroški izdelave zvezd

po inventivnem predlogu se sicer ne razlikujejo od izvedbe zvezd po starem načinu, vendar bo pri potrebnih ponovni zamenjavi zvezd odpadla izdelava in montaža, ker se veriga traku popusti, zvezde pa obrnejo na neizrabljene zobe ter verigo ponovno zategne. Ker glede časa trajanja starih zvezd ni podatkov (stare zvezde so uporabljive 8—10 let), tudi ni smiselno ugotavljati letne gospodarske koristi.

Komisija je predlagala DS TOZD Tovarna glinice, naj prizna avtorju, ob upoštevanju razmerja njegovih rednih nalog in opravil do inventivnega predloga, enkratno nagrado. Delavski svet je potrdil tak predlog. Avtorju bo nakazali enkratno nagrado v znesku din 9.894,00.

Jože Smolinger je v TGA zaposlen 23 let. Do sedaj je prijavil 6 inventivnih predlogov. Enega skupaj s sodelavci, pet pa samostojno. Štirje predlogi so se že izkazali za koristne in so bili realizirani. Prepričani smo, da bomo s tov. Smolingerjem še sodelovali!

Tehnika za tehniko

(Nadaljevanje z 9. strani)

ko je zaposlen en delavec, dva, trije (v društvi, krajevnih skupnosti), skuša reševati novelirani 12. in 148. člen zakona.

To so nekateri pglavitni razlogi za spremembo zakona o delovnih razmerjih in opozorila na nove rešitve. Novela zakona je dokaj obširna in zadeva več ali manj skoraj vsa poglavja zakona; pri tem pa novela ne spreminja

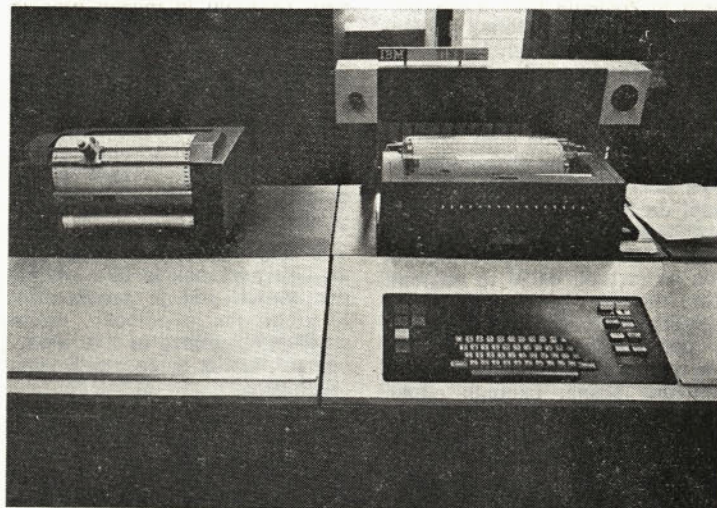
Vhodno-izhodne enote

ČITALNIK KARTIC — READER nam pomaga vnašati informacije v računalnik, in to informacije, ki so na luknjanih karticah (lahko pa na luknjanem traku — čitalnik luknjanega traku). Osnova delovanja takšnega čitalca so senzori v obliki fotoelektričnih celic ali pa kontaktne ktrtačke. Boljši čitalniki imajo vgrajena dva takšna sistema, s tem omogočamo dvokratno branje in avtomatsko samokontrolo. Ako je kartica dvakrat enako prebrana, se proces dela ndaaljuje, sicer se pojavi prekinitiv (READ-CHECK), le-ta pa je lahko tudi hardwareške (fizične) narave. Transport kartic poteka od vlagalnika kartic, ki je običajno eden (več jih je navadno pri čitalcih 96-kolonskih kartic) preko sistema senzorjev v odlagalniku kartic, ki pa jih je običajno več.

Pri novejših računalnikih se prebrana vsebina kartic prenese

na posebno področje eksternega pomnilnika (pravimo na READER Q). Več odlagalnikov kartic, nam omogoča ob ustreznih programskih rešitvah, odlaganje kartic po potrebi v več teh predalov (Fachov), da s tem dosežemo selektiranje vhodnega paketa kartic.

Običajno je paralelna (fizično v eni »omari«) enota čitalnika luknjač (PUNCHER), ki nam omogoča obdelane podatke v luknjati na prazne (nove) kartice, lahko pa se popolnijo (doluknjajo) tudi včitane. Ker so te kartice neinterpretirane in so v človeku nerazumljivi obliki, si pomagamo tako, da jih interpretiramo na zajemalnih strojih za zajemanje na kartice. Hitrosti branja teh strojev so sorazmerno počasne (od vse računalniške periferije najpočasnejše enote), saj se hitrosti gibljejo od 100 pa tja do 1200 kartic/minuti.

Konzolni tiskalnik (desno) in risalnik (levo)

ni obliki na tiskalniku (printerju). Obstaja več načinov tiskanja kot npr. elektromehanični udarci, elektro-kemične reakcije.

V primeru elektro-kemične reakcije so hitrosti precej večje, je pa čistost (ostrina) izpisa manjša, zato je ta vrsta tiskalnikov ožje usmerjena. Pretežno se uporabljajo mehanski tiskalniki. Dolžine vrstic zapisa se gibljejo od 80 do 160 znakov. Tiska se celotna vrstica (navidezno) naenkrat. Pri mini računalnikih je takšen sistem tiskalnikov predraga rešitev pa se večji del pri teh računalnikih uporabljajo tiskalniki, ki pišejo znak za znakom, kar pa pomeni izgubo na času pisanja. Mehanski vrstični tiskalniki so z ozirom na način namestitve odtisnih znakov izdelani v dveh izvedbah:

— znaki so nameščeni na verigi, ki se pomika (vrti) pravokotno na smer papirja. Na verigi je več nizov vseh znakov, da dosežemo večjo hitrost zapisa. Vsaka pozicija v vrstici (od 80 do 160) ima ustrezno kladivce.

Podatke, ki naj bi se izpisali so shranjeni v prestrezalnem pomnilniku printerja in v trenutku, ko se ustrezeni znak na verigi premika mimo pravega kladivca v poziciji vrstice, se sproži kladivce (seveda pravo). Indigo (rjuha), ki potuje med verigo in papirjem pa pusti odtis črke ali katerega koli znaka na papirju. Pri enem zasuku verige se spiše vrstica, nato pa se papir premakne odvisno od programske rešitve (pisanje v vsako vrstico, vsako drugo ali preskok na novo stran ...). Te pomike papirja vršimo mehansko preko posebnega transportnega traka (CARRIAGE) ali programov v mašinskem jeziku ASSEMBLER, v novejšem času tudi s pomočjo laserja ...

— pri drugi izvedbi imamo namesto verige valj. Znaki za odtis so razporejeni po obodu valja in sicer po en komplet znakov za vsako znakovno pozicijo vrstice. Valj se vrti v nasprotni smeri kakor potuje papir in po-

(Nadaljevanje na 12. strani)

Čitalnik — luknjalnik kartic

ČITALNIK — LUKNJAČ PERFORIRANEGA TRAKA:

Princip delovanja je podoben tistemu pri čitalcu — luknjaču kartic, le da so v tem primeru informacije perforirane na papirni trak (kot pri teleprinterju npr.). V primeru luknjastega traka ni omejitev dolžine stavka kot na kartici, kjer je le ta 80 znakov. Hitrosti branja so različne in se gibljejo od 100 do nekaj 10000 znakov v sek. pri čitanju in nekaj 100 znakov v primeru luknjanja.

Razlika je predvsem zaradi fotoelektričnega branja in mehanskega luknjanja. Ta dva tipa vhodno-izhodnih enot pa že postajata preteklost, saj so v uporabi že sodobnejše in hitrejše vhodno-izhodne enote. Med nje sodijo:

- ČITALNIK DISKET (flopy-diskov)
- ČITALNIK MAGNETNEGA PISMA (nap. branje podatkov na receptih)
- OPTIČNI ČITALNIKI (fototelnika)

— SENZORJI, ki direktno odčitujejo spremembe in podatke in jih preko mikroprocesorjev posredujejo centralnemu računalniku.

Te enote imajo poleg velikih vhodnih hitrosti tudi druge prednosti napr.:

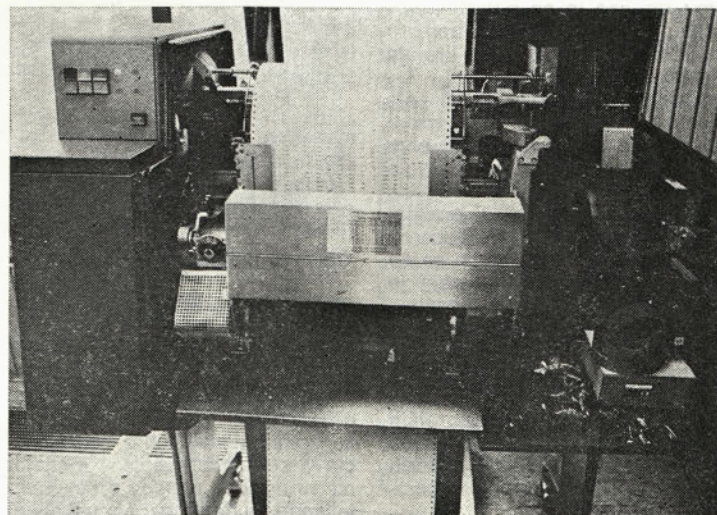
- zaščita podatkov,
- mali prostor aktiviranja,
- ni možno razsutje podatkov,
- boljše mehanske zaščite,
- manjša občutljivost na vlago in temperaturo, predvsem pa večja sigurnost čitanja in hitrost.

Te sodobne vhodno-izhodne enote imajo za svoje delo in kontrolo poleg senzorjev, ki delujejo na podoben način kot pri klasičnih strojih, še spomin, ki širi njihovo uporabnost in »inteligenco«.

IZHODNE ENOTE

VRSTIČNI TISKALNIK je osrednja izključno izhodna enota. Podatki iz centralnega pomnilnika (računalnika) se izpišejo v tiska-

Printer z verigo

Vodenje in priprava sestankov v TGA

V današnjem družbenem življenju, v DO in tudi drugje, si ne moremo predstavljati uspešnega dela in življenja brez medsebojnega sodelovanja. Danes pomeni ena sama oseba le en člen v verigi komuniciranja. To pa pomeni, da je potrebno katerikoli problem ali vprašanje obravnavati v širšem krogu ljudi. Mnogokrat upravičeno pripominjamo in slišimo, da je sestankov preveč, da nič drugega ne delamo, kot sestankujemo in podobno. Res je, da je sestankov mnogo, res pa je tudi, da je to nujnost. Zato moramo iskati odgovor na vprašanje, zakaj toliko sestankov v pomembnosti skupnega dela pri reševanju skupnih problemov kot pri iskanju skupnih ciljev. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da mnogokrat sestanki ne uspevajo zaradi neustrezne informiranosti navzočih, nezainteresiranosti udeležencev sestanka oz. zaradi nepravilnega organiziranja, kar je posledica nepoznavanja tehnike vodenja sestankov. Tudi v TGA smo želeli zvedeti kakšna je organizacija in kako poteka vodenje sestankov. Zato smo izdelali vprašalnik na katerega so odgovarjali delavci (105) iz vseh TOZD, razen Proizvodnje, ki se udeležijo sestankov samoupravnih organov ali DPO.

Kaj menijo naši delavci o sestankih?

Obdelani vprašalnik nam kaže o posameznih vprašanih naslednje ugotovitve:

1. 65 % delavcev je odgovorilo, da so na sestankih redno navzoči, 30 % hodijo na sestanke, seje neredno oziroma včasih.

2. Glede pravočasne obveščeni o sestanku pravi 55 % anketiranih delavcev, da so obveščeni do 3 dni pred sestankom, 44 % delavcev pa je obveščenih že od 4 — 7 dni pred sestankom. Poslovniki DS TOZD določajo, da mora delegat biti obveščen o sestanku najmanj 5 dni

pred sejo. Vodja sestanka bi moral glede na obširnost gradiva sam določiti v kakšnem časovnem razdobju je možno gradivo preučiti in se pripraviti na razpravo in na osnovi tega določiti datum sestanka.

3. Pravočasno sprejme ustrezno gradivo le 42 % delavcev, 50 % anketiranih sprejme pravočasno gradivo le včasih in 7 % delavcev ne dobi pravočasno gradiva za sejo.

4. Na vprašanje kakšno je gradivo za sestanek je 55 % delavcev menilo, da je preobsežno, 37 % se jih je odločilo, da je gradivo razumljivo in 7 % delavcev je menilo, da je gradivo nerazumljivo.

5. V sedmem vprašanju smo jih vprašali koliko časa povprečno traja sestanek. 67 % je izjavilo, da trajajo sestanki do 2 uri, da trajajo več kot 2 uri se je opredelilo 33 % delavcev.

6. Za sestanke, ki trajajo predolgo so določili seje delavskih svetov in OZZK.

7. 55 % anketiranih delavcev pravi, da v povprečju obsega dnevni red od 4 — 7 točk, 38 % pa pravi, da obsega dnevni red več kot 7 točk.

8. Na vprašanje koliko točk pa naj bi po njihovem mnenju vseboval dnevni red pa 78 % delavcev meni, da naj bi obsegal maksimalno 4 — 7 točk.

Dnevni red naj ne bo preveč natrpan. Število točk dnevnega reda mora izhajati na eni strani iz zahtev po reševanju problemov, na drugi strani pa iz naprej predvidenega časa trajanja sestanka, vendar naj ne bi trajal dlje kot 2, največ 3 ure.

9. Na vprašanje v kakšnem številu prihajajo udeleževalci na sestanek, meni večina delavcev, da je udeležba 50 — 60 %.

Vzroke, da se ljudje ne udeležujejo sestankov v večjem šte-

vilu pripisujejo nezainteresiranosti in ponavljanju problemov na različnih sestankih.

10. 80 % delavcev je mnenja, da so sestanki v TGA dobro pripravljene oziroma samo 'delno, torej včasih so, včasih pa ne. 20 % pa so mnenja, da so sestanki slabo pripravljene in sicer je vzrok temu slaba priprava vodje sestanka.

11. Na sestankih se redno oglašajo 28,6 % anketiranih delavcev včasih pa daje svoje predloge in mnenja 61,7 % vprašanih delavcev. Predlogi, ki jih posredujejo delavci na sestankih so upoštevanji le včasih je izjavila večina anketiranih delavcev (84,6 %).

12. Sklepe, ki so sprejeti na sestanku tolmači in zagovarja pred sodelavci 58 % delavcev. Da sprejetih sklepov ne tolmačijo in zagovarjajo, je vzrok v tem, ker smatrajo, da je dovolj, da so objavljeni v glasilu, na oglasni deski.

13. Kar 74 % anketiranih delavcev pravi, da se sprejeti sklepi ne izvedejo. Vzroke za neizvrševanje sklepov pripisujejo temu, da osebe, ki morajo sklepe realizirati niso zainteresirane.

14. Na vprašanje, kaj bi bilo potrebno spremeniti, storiti, da bi sestanki bili bolj uspešni menijo delavci, da je treba predvsem:

1. izobraziti vodje sestanka s tehniko vodenja,

2. pravočasno posredovati gradivo in vsebina gradiva mora biti bolj razumljiva ter nakazanih več možnosti rešitev,

3. da vsi udeleženci preučijo gradivo za sestanek, da se sestanki po nepotrebnem ne zavlačujejo,

4. da imajo udeleženci možnost zapisovanja ter da je obrazložitev čim bolj jasna.

15. Na koncu so delavci lahko še dali svoje pripombe in predloge v zvezi s sestankom.

Posredovali so naslednje predloge:

— sestanki naj bodo kratki in jedrnat

— gradivo za seje naj bo razumljivo.

Kako bi naj sestanki v bodoče bili organizirani?

Na podlagi podatkov iz ankete izvedene v TGA, lahko zaključimo, da naši sestanki ne potekajo kot si želi večina udeležencev. Za učinkovito razpravo in končno tudi za realizacijo sprejetih sklepov bi v prihodnje morali v večji meri upoštevati: vočasno prejeli gradivo in da bo a) da bodo vsi udeleženci pravočasno prejeli napisano v jeziku in na način, ki bo dostopen in razumljiv slehernemu udeležencu;

b) da sestanki ne bodo daljši od dveh ur in temu prilagojeno mora biti tudi število točk dnevnega reda;

c) da sestanke organiziramo v času, ki je najbolj primeren čim večjemu številu udeležencev;

d) da bo priprava vodij sestanka resnično dobrega vodje, kar bomo dosegli s tem, da bomo vodje sestankov ustrezno izobrazili;

e) da se sprejmejo sklepi, katere morajo udeleženci sestanka tolmačiti in zagotoviti med sodelavci. T esklepe je treba upoštevati kot delovne naloge in jih tudi realizirati.

Menim, da bomo le na tak način zainteresirali delavce, da prihajajo v večjem številu na sestanke, da sodelujejo v razpravi in sprejete sklepe zagovarjajo in tolmačijo in s tem poskušali izboljšati organizacijo sestankov v TGA.

Kadrovsko splošni sektor pripravlja naslednje akcije, s katerimi želi izboljšati vodenje in organiziranje sestankov:

1. organizirati kratak seminar za vodje sestankov o načinu, tehniki vodenja in sprejemanju zaključkov;

2. izdelali bomo kratka navodila o pripravi, vodenju in poteku sestankov v TGA. Navodila bodo v pomoč vsem, ki vodijo sestanke.

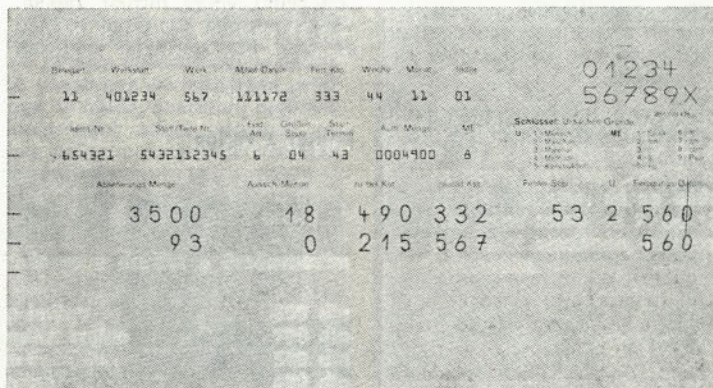
Alenka Gorup, dipl. soc.

(Nadaljevanje z 11. strani)

navlja se postopek kot v prejšnjem primeru zapisa z verigo.

Tiskanje se vrši na brezkončni papir, ki ima na robovih perforiran trak za transport papirja. Seveda so posamezne dolžine listov različne in so potrebni različni preskoki na novo stran, to pa kot sem že povedal urejuje sistem CARRIAGE.

Omenim naj še način pisanja z rotirajočo glavo, ki jo je razvil IBM. To je način krogla na obodu katere so vsi znaki, ta krogla se vrti v vse smeri, na ustrezno mesto zapisa se nastavi pravilni znak in istočasno izvrši udarec za odtis na pipir. Poznamo pa še igličasti tiskalnik, v katerem je sveženj iglic, za zapis posameznega znaka se aktivira pravilna kombinacija iglic in udari odtis ustreznega znaka na papir preko indigo traku. Slednja načina izpisa se uporabljata pri starejših konzolnih enotah (novejše so ekranske-optični display), katerih namen je komuniciranje operaterja z računalnikom.

Obrazec magnetnega pisma

Hitrosti tiskanja vrstičnih tiskalnikov se gibljejo od nekaj 100 do 3000 vrstic v minuti. Pri tiskalnikih, kjer je osnova elektrokemični proces pa so hitrosti do nekaj 10.000 vrstic v minuti. Pri konzolnih tiskalnikih z rotirajočo glavo se hitrosti zapisov gibljejo od 10 do 200 udarcev v sekundi, igličasti sistemi pa so nekoliko

hitrejši, kar so dosegli predvsem z tem, da pišejo v obe smeri (naprej in ob povratku na začetek tretje vrstice), hitrosti so tudi do 500 znakov v sekundi ali približno 120 vrstic v minuti. PLOTER — RISALNIK

Prav tako spada med izhodne enote računalnika. Pomaga nam pri risanju raznih diagramov in

slikovnih prikazih najrazličnejših izračunskih podatkov. Za delo s Ploterjem si pomagamo s posebnim softwareom, ki omogoča lažje programiranje risanih izhodov. Sestoji se iz valja, preko katerega je napet papir in ki ima pogonski mehanizem za pomnike navzgor in navzdol, glava s pisalom pa se pomika v levo in desno. S sinhroniziranimi gibi obeh (glave in valja s papirjem), ter dvigom in spuščanjem peresa dobimo zeleno sliko oz. diagram.

Novejši ploterji so že v obliki risalne mize in večjih dimenzij.

A. K.

Aktivna rekreacija oziroma zdravljenje v Crikvenici

V času od 15. do 30. septembra 1982 je bilo na aktivni rekreaciji oz. zdravljenju v Crikvenici v Thalassoterapiji 24 delavcev TGA Kidričevo in sicer 5 delavcev iz DSSS, 4 iz TOZD Tovarna glinice, 1 iz TOZD Predelava Aluminija, 10 iz TOZD Proizvodnja aluminija, 2 iz TOZD Kontrola kvalitete, 2 iz TOZD Vzdrževanje.

Thalassoterapija je specialna bolnica za rehabilitacijo in zdravljenje boleznih dihalnih organov. Osnovna je bila leta 1967 z združitvijo dveh ustanov, to je Zavoda za talasoterapijo in bivše »Primorke« — otroške bolnice za elergične bolezni otrok.

Skupina delavcev je bila na zdravljenju prvič v lanskem letu. Že takrat je bila dana pobuda s strani Thalassoterapije, da pride s skupino z ozirom na to, ker pošiljamo na zdravljenje težje primere, zdravstveni delavec. Tako sem v letošnjem letu spremljala skupino.

Stanovali smo v tovarniškem domu.

Indikacije za zdravljenje v bolnici so sledeče:

1. subakutna in kronična obolenja dihal,
2. subakutna in kronična obolenja ušes, nosa in grla,
3. reumatska obolenja.

Prijetni vtisi z zdravljenja

Mnogokrat smo lahko prebrali v raznih časnikih, kakor tudi v našem glasilu ALUMINIJ o zdravljenju in rekreaciji. Pa sem se vendarle odločil, da napišem nekaj vrstic o aktivni rekreaciji oziroma zdravljenju v Crikvenici 1982.

Sem eden izmed tistih, ki imajo bolezen na dihalih (BRONHITIS — ASMA) in sem bil poslan na 15-dnevno zdravljenje v Crikvenico. Ne bi rad pisal o bolezni sami, opisal bi le vzdušje in potek zdravljenja.

Po predhodnih zdravniških pregledih v obratni ambulanti se je naredil spisek vseh, ki bi naj bili poslani na zdravljenje. Tako smo se 15. 9. 1982 ob 6, urj zbrali na avtobusni postaji v Kidričevem, kjer smo počakali avtobus. Ob mojem prihodu sem opazil, da smo iz vseh TOZD naše DO. Z nami je bila tudi zdravstvena delavka iz obratne ambulante tov. Malčka. Še preden je spoznal avtobus smo se spoznali. Prišla je tudi tov. Krajncveva, ki nas je pozdravila, nam zaželela veliko lepega vremena in da bi se čim bolj zdravi vrnili domov. Ob prihodu avtobusa smo si hitro spravili svojo prtljago in si poiskali primeren prostor v avtobusu. Tako smo nekaj čez šesto krenili iz Kidričevega proti Pragerskemu do Slovenske Bistrice in po sloveniki proti Ljubljani, Postojni do Reke. Šele po prvem postanku se je na avtobusu začelo pravo vzdušje in pesem nas je spremljala vse do našega doma v Crikvenici. Pred domom nas je počakal upravnik z osebjem in nam zaželel dobrodošlico ter dobro počutje v domu. V jedilnici pa nas je že čakalo dobro kosilo. Na hitro nas je tov. Klajnshek Danilo (upravnik doma) raz-

Seznam delavcev za to rekreacijo oz. zdravljenje je pripravila Obrana ambulanta. Prednost smo dali delavcem, ki so nam tekom leta prihajali v ambulanto z napadi astme ali bronhitisa. Takih delavcev je bilo 12. Zraven teh smo v mesecu juliju 1982 vabili 51 delavcev, ki so imeli najslabše rezultate spirometrije (podatke smo zbirali ob periodičnih pregledih), da se oglašijo pri nas zaradi dogovora za aktivno rekreacijo v Crikvenici. Od teh se je odzvalo vabilu 38 delavcev. Ker ni bilo na razpolago finančnih sredstev za vse, ki bi želeli na zdravljenje v Crikvenico oz. ki bi bili potrebni zdravljenja, smo naredili na podlagi pregleda in testiranja ožji izbor 25 delavcev. Eden se potem zdravljenja ni udeležil zaradi težje bolezni oz. smrti v družini.

Odpotovali smo 15. 9. zjutraj. Po kosilu smo imeli prvi dan počitek, takoj naslednje dopoldne so bili delavci pregledani pri specialistu otorinolaringologu in internistu fiziologu. S sabo smo imeli vso zdravstveno dokumentacijo vključno z rezultati testiranja v OA in zdravstvenim kartonom, tako, da je bilo olajšano delo specialistom.

vrstil po sobah, kjer smo odložili prtljago in šli na kosilo. Takoj po kosilu smo si pomagali v sobe, kjer smo si namestili obleke in si spočili od vožnje z avtobusom. Šel pred večerjo smo se začeli zbirati pred jedilnico, kjer smo se lahko okrepčali v našem bifeju. Po večerji smo se zbrali na terasi, si zapeli in zaigrali, saj je bil z nami tudi tov. Potočnik, ki je imel zraven harmoniko.

Naslednje jutro, takoj po zajtrku, nas je Malčka vodila v bolnico THALASSOTERAPIJA na zdravniški pregled, kjer nam je zdravnik določil INHALACIJE za vseh 15 dni.

Po opravljenem pregledu smo šli po vrečko, ki smo jo potrebovali pri inhalacijah, v njej je bil lonček za izpiranje grla ter plastični nastavek za inhaliranje, mi smo mu izmislili ime nagobčnik, saj mu je bil čisto podoben. Vse to je trajalo do kosila, ko pa je bilo lepo vreme smo se po kosilu pridružili kopalcem, saj jih je bilo še kar dosti, ki so uživali še zgodnje sončne žarke in se hladili v morju. Prost čas smo predvsem izrabili za proste aktivnosti, plavanje, šah, kegljanje, kartanje, minigolf, namizni tenis itd. Organizirali smo razna tekmovanja v šahu, kartanju, minigolfu in kegljanju. Tople večerne ure pa smo izkoristili za kino, petje in sprehode ob obali, kjer smo se pogovarjali o zdravljenju, da bi ga lahko koristili tudi v času svojega rednega letnega dopusta v Crikvenici. Delali smo primerjavo s Porečom in ugotovili, da bi bilo boljše, če bi malo bolj izkoristili svoj dom tudi izven sezone in imeli aktivno rekreacijo v Crikvenici, s tem bi

Zdravljenje in rehabilitacija se v Crikvenici odvija na osnovi postavljene diagnoze in vsebuje:

1. medikamentozno terapijo oz. zdravljenje z zdravili,
2. inhalacijsko terapijo,
3. fizikalno terapijo s posebnim poudarkom na dihalnih vajah,
4. sprehode ob morju,
5. sončenje in kopanje.

Inhalacijska terapija je sledeča:

1. jonoson — inhalacija na aparatu jonoson, ki segreva destilirano vodo in jo s tlakom razprši,
2. skupna inhalacija — morska voda se razprši s tlakom,
3. inhalacije z eteričnimi olji — več vrst olja, kot eukaliptusovo, mentol in druga,
4. aerosol, inhalacije — več vrst, kot n. pr. bor ephedrin, amonij chloridum, cortison in druge,
5. Birdovi aparati — razpršujejo se zdravila.

Vsak pacient je ob pregledu dobil karton s predpisano terapijo. Na kartonu se mu je dnevno potrdila opravljena terapija.

Nekateri od delavcev so imeli predpisane dihalne vaje. Te se izvajajo pod vodstvom fizioterapevta zjutraj ob obali.

Po tednu zdravljenja so imeli pacienti kontrolni pregled in v večini primerov povečanje doze (več minut na posamezni inhalaciji). Ob koncu zdravljenja je bil ponoven pregled. Vsak je dobil odpustnico.

V ilustracijo, kako težke primere pošiljamo na zdravljenje, naj navedem, da za enega pacienta priporočajo celo bolnišnično zdravljenje v Crikvenici, kar poskušamo urediti preko Občinske zdravstvene skupnosti, za ostale delavce priporočajo ponovno zdravljenje.

V lepem vremenu smo se sončili in kopali (enega delavca smo

celo naučili plavati in mu zato podelili diplomu), v času slabega vremena oz. ko je bilo hladneje, smo igrali mini golf, šahirali, kartali, kegljali, se veselili ob zvokih našega harmonikarja, ob dnevnih redukcije električnega toka smo pripravljali kosila »v kotlu«, kratka, znali smo si organizirati prosti čas tako, da se nisimo dolgočasili.

Izvedli smo tekmovanje v šahiranju, odigrali simultanko, tekmovanje v kartanju, mini golfu, nameravali smo izvesti še tekmovanje v kegljanju, vendar je zaradi redukcije el. toka to potem odpadlo. Najboljšim v posameznih disciplinah smo podelili diplome, tisti z manj sreče so dobili diplome za resnično aktivno sodelovanje v prostih aktivnostih.

Za zaključek bi povedala sledeče:

— V TOZD Proizvodnja aluminija, Predelava aluminija, Vzdrževanje, Glinica je ca 50 odstotkov delavcev bolnih na dihalih, od tega je ca 14—29 odstotkov kroničnega bronhitisa, v DSSS (služba za zavarovanje DO in gozdna skupina) 58 odstotkov bolnih na dihalih, od tega 49 odstotkov kroničnega bronhitisa oz. astme,

— v lanskem letu od 2497 prvih pregledov zaradi bolezni 748 pregledov zaradi bolezni dihal,

— v devetih mesecih letošnjega leta od 2056 prvih obiskov zaradi bolezni, 768 zaradi bolezni dihal,

— frekvenca staleža za 1981 — 365 delavcev v staležu zaradi obolenja dihal (na drugem mestu po pogostosti),

— povprečno vsak od teh 12 dni v staležu.

Glede na statistične podatke lahko zaključim, da je z zdravljenjem v Crikvenici potrebno nadaljevati.

(Nadaljevanje na 14. strani)

nam tudi denar ostal doma. Naj omenim, da je zelo koristno in pametno, da je zraven delavec iz zdravstva, saj smo imeli težave, ker so nekateri dobili napade, ki pa jim je lahko tov. Malčka takoj pomagala. Tudi v drugih primerih in poškodbah, ki pridejo najpogosteje pri športih, imaš takoj osebo za nudenje prve pomoči.

Omenil bi rad tudi to, da smo imeli v skupini nekaj neplavalcev. Nekateri nam je uspelo naučiti plavati. Največ zaslug ima tovariš Fajfarič, ki je naučil plavati tovariša Laha. Imeli smo tudi težave, ker dvakrat na teden ni bilo elektrike, pa smo s skupnimi močmi uredili kuhinjo v naravi tako, da nismo dobili suhe hrane. Eno izmed nedelj smo izkoristili za izlet na otok Vrbnik. O zgodovini otoka in njegovih prebivalcih nam je dosti povedal taksist Štefan, ki nam bo ostal v lepem spominu na Crikvenico.

Spoprijateljili smo se tudi z drugimi iz raznih krajev naše domovine, ki so bili na istem ali podobnem zdravljenju ob čakanju v hodnikih tudi do ene ure na kabinet, ki pa smo jih imeli po 7 ali več na dan.

Se in še bi lahko našteval o raznih dogodkih, ki smo jih doživeli oziroma organizirali sami v tem času, pa mislim, da nas je bilo več in bi še lahko kdo drug kaj napisal in dodal v glasilo Aluminij.

Ob koncu bi se še rad zahvalil vsemu osebjem, ki je skrbelo v času zdravljenja za nas, da bi bilo tudi v bodoče tako organizirano kot je bilo v tej skupini. Menim, da bo ta moj članek prebral tudi nekdo iz vodstvenega kadra in razmislil o teh in drugih predlogih o nadaljnjem zdravljenju oziroma aktivni rekreaciji delavcev, ki delajo v takih slabih pogojih dela in morda tudi predlagal kak drug način. Najbolje pa bi seveda bilo, da bi uredili take obrate in naprave, da ne bi bilo potrebno pošiljati delavcev na zdravljenje. Morda se bo pa tudi nam delavcem kdaj prižgala tista prava zelena luč v Kidričevem, o kateri smo že toliko slišali. Upamo, da se bo tudi nam uredništil stari pregovor — KDOR ČAKA, TUDI DOČAKA. Morda bomo pa le dočakali tisto, kar si že dolgo želimo.

Mirko NEŽMAH

Tudi Konrad Ferk med upokojenci

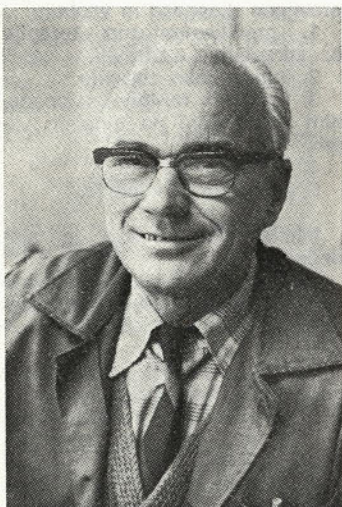
Dne 16. 10. 1982 je bil upokojen tov. Konrad FERK s skupno delovno dobo 40 let in 8 dni.

V TGA se je zaposlil 1. 12. 1950 kot ključavničar. Opravljal je različna ključavničarska dela za elektrolizo in potem sodeloval pri montaži. Po zagonu elektrolize je skupaj z mnogimi monterji ostal v tem obratu na pozivni proizvodnji in redni proizvodnji polnih 25 let. Tov. FERK je sodeloval pri zagonu prve el. peči št. 335 in pri črpanju prvega aluminija iz te peči dne 4. 10. 1954.

V času od zagona elektrolize do 1. 10. 1979 je opravljal odgovorne naloge, kot vodja izmene, vodja hale in nadzornik tehnološkega procesa. Od oktobra 1979 do upokojitve pa je zaradi zrahljanega zdravja opravljal dela planerja proizvodnje.

Vsa dela je opravljal izredno vestno in odgovorno. Nemalokrat je neusmiljeno trošil energijo 12 ur na dan in več brez ustreznega nadomestila. Takšni naporji so pustili posledice, ki smo jih v zadnjem obdobju vsi opažali, samo on jih ni priznaval in je vztrajal do konca.

Nagrada za njegovo dolgoletno vestno delo je bila skromna. Nekaj priložnostnih priznanj in zlati

znak ob 25. obletnici obratovanja.

Tudi sedaj ob odhodu bo edina nagrada temu delavcu in vodji izjemnih kvalitet, ki mu na delovnem mestu ni bilo nič pretežko in ki je skrbel za družbeno imovino bolj kot bi bila njegova last, samo zahvala celotne TOZD in želja vseh nas, da bi dolgo užival zaslužen pokoj.

Sodelavci

Sodelujte pri zbiranju slovenske pripovedne slovstvene folklorne

V sekciji za ljudsko slovstvo pri Inštitutu za slovensko narodopisje (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v Ljubljani je v pripravi zbirka slovenskega slovstvenega folklornega gradiva (bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovori), pri kateri želimo dati prednost novemu terenskemu gradivu.

Prizadevamo si, da bi bila zbirka kolikor mogoče popolna, zato se z zaupanjem in prepričanjem, da naš klic ne bo zaman, obračamo tudi na cenjene bralce z naslednjo prošnjo:

— prosimo in vabimo vas, da bi bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovore in mogoče še kaj podobnega, kar živi v vašem okolju ali zgolj le še v spominu iz mladih dni, zapisali in poslali na Inštitut za slovensko narodopisje na spodaj navedeni naslov. Veseli bomo, če se bo Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, ugank, pregovorov pri omenjenem Inštitutu

obogatil z vašim prispevkom, saj to pomeni kamenček več v mozaiku slovenske kulturne — v tem primeru slovstvene dediščine. Vaše delo bomo ustrezno citirali in na primernem mestu poudarili — kadar bo do predvidene izdaje pač prišlo.

Pri tem je treba opozoriti, da ne pridejo v poštev prepisi ali obnove iz starih zbirk ljudskih pravljic, pripovedk ipd., saj te že imamo na razpolago in jih bomo vsekakor primerno upoštevali.

— druga možnost je ta, da je z njimi ljudsko oz. ustno oz. folklorno izročilo še živo. Ob priložnosti bi jih obiskali sami in njihove pripovedi posneli na magnetofonski trak.

V vsakem primeru pa prosimo, da je naveden natančen naslov pripovedovalca, njegovi rojstni podatki in poklic in prav tako naslov in omenjeni podatki zapisovalca ter kraj in datum zapisa oz. pripovedovanja.

Zanesljivo pričakujemo vašo pošto in vas v tem upanju prav lepo pozdravljamo.

Najcenejše knjige

Tako kot vsako leto bo Prešernova družba tudi letos ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna izdala svojo »Redno letno knjižno zbirko«, ki jo v množični nakladi dvajset tisoč izvodov po zares dostopni ceni prejmejo člani in drugi naročniki — bralci Prešernove družbe:

1. Prešernov koledar za leto 1983 (z barvnimi reprodukcijami odličnega slovenskega slikarja Nikolaja Omerze in raznovrstni drugimi zanimivostmi)
2. Polona Škrinjar: PAVLA, povest
3. Miran Ogrin: PO STOPINJAH ALEKSANDRA VELIKEGA, potopis
4. Živojin Gavrilović: IGMANCI, roman
5. Mira Ružič: BITI ALI NE BITI, knjiga proti onesnaževanju in za varstvo okolja
6. Aleksander Cordell: MORTYMERJEVI, roman — nagradna knjiga (brezplačno jo prejmejo člani Prešernove družbe, ki so poravnali članarino do 30. 6. 1982).

Cena vseh šestih, v platno vezanih knjig je 850 dinarjev (z nagradno knjigo) oziroma 700 dinarjev (brez nagradne knjige). Cena vseh šestih knjig v mehki (broširani) vezavi pa je 500 dinarjev (z nagradno knjigo) oziroma 400 dinarjev (brez nagradne knjige).

Vsem, ki »Prešernove zbirke« še niste naročili pri poverjeniku Prešernove družbe ali v knjigarni, priporočamo, da to čimprej storite, lahko tudi s spodnjo naročilnico.

NAROČILNICA

Naročam letno knjižno zbirko Prešernove družbe s Prešernovim koledarjem 1983:

1. vezano v platno — z nagradno knjigo	850 din
2. vezano v platno — brez nagradne knjige	700 din
3. broširano — z nagradno knjigo	500 din
4. broširano — brez nagradne knjige	400 din

Knjige mi pošljite na naslov:

Naročnino bom poravnal

- a) po povzetju
- b) v zaporednih mesečnih obrokih po najmanj 200 din

Datum:

Podpis:

Naročilnico izpolnite, odrežite in pošljite na naslov:
PREŠERNOVA DRUŽBA, 61000 LJUBLJANA, Borsetova 27.

OBVESTILA

Vsak delavec, ki bo iskal zdravniško pomoč v obratni ambulanti TGA v svojem prostem času (letni dopust, prost dan, bolniški izostanek), bo pri vstopu v TGA pri vratarju dobil propustnico za obisk zdravnika, na katero se bo podpisal vratar.

Propustnico je potrebno po obisku zdravnika vrniti vratarju, razen takrat če je delavec nastopil bolniški stalež.

V tem primeru mora propustnico oddati v pisarni TOZD ali DSSS, kjer je zaposlen in to povedati vratarju.

Kadrovsko socialna služba

Odbor za gospodarjenje TGA je sklenil, da pričnejo delavci, ki pridobijo stanovanje ali stanovanje zamenjajo, vplačevati lastno udeležbo (v skladu s pravilnikom o reševanju stanovanjskih vprašanj TOZD in DSSS) od 2. decembra 1982 dalje.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

JOŽETA LEBARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za venec in vso pomoč, ki so mi jo izkazali ob smrti mojega moža.

Posebna hvala Jožetu Kovačiču za požitvovalnost.

Stanislava LEBAR

(Nadaljevanje s 13. strani)

Glede na rezultate oz. zaključke vprašalnika, ki so ga izpolnili delavci v Crikvenici ob koncu zdravljenja, lahko rečem, da je počutje bilo izredno, da delavci smatrajo, da jim zdravljenje koristi ter da so tudi oni mnenja, da je s to obliko rekreacije oz. zdravljenja potrebno nadaljevati.

V razmislek še tole: delavci bi lahko hodili na inhalacije v Thalassoterapijo v času svojega rednega letnega dopusta, v kolikor bi le tega preživljali v Crikvenici.

Za zaključek naj se izrazim pohvalno o delavcih, ki so vzeli rekreacijo oz. zdravljenje resnično kot zdravljenje in so bili ves čas disciplinirani. MALČKA